

“1- 30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu’nun 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin Anayasa’ya aykırılığı

7512 sayılı Kanun’un 1’inci maddesi ile ‘*Dışışleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi ve bu Kanun kapsamında belirlenen faaliyetlerin icrası amacıyla*’ Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı (Vakıf) kurulmuştur. Anılan Kanun’un 3’üncü maddesi, Vakfın faaliyetlerini düzenlemektedir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının iptali talep edilen (a) bendine göre Vakıf, amaçlarını gerçekleştirmek için; ‘*Bakanlığın hizmet kalitesinin artırılması amacıyla her türlü taşınır ve taşınmaz almak, kiralamak, inşa etmek, gerektiğinde bunların kullanımını kısmen veya tamamen Bakanlığa bırakmak, her türlü taşıt aracı almak, kiralamak, gerektiğinde Bakanlığa tahsis etmek*’ şeklindeki faaliyette bulunabilecektir. Ancak Vakfın faaliyet alanına ilişkin iptali talep edilen bent, Anayasa’ya aykırıdır.

Hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkeleri bakımından: Hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa’ya ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa’nın bulunduğu bilinci olan devlettir (*Anayasa Mahkemesi’nin 02.06.2009 tarihli ve 2004/10 E.; 2009/68 K. sayılı Kararı*). Hukuk devletinin önkoşullarından olan hukuki güvenlik ilkesi hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, hukuki belirlilik ilkesi de kanun hükümlerinin şüpheyi yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılabilir olmasını ve ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir (bkz. AYM 9.2.2017, 2016/143 E.– 2017/23 K. par. 13; RG. 12.4.2017-30036) (*Anayasa Mahkemesi’nin 04.05.2017 tarihli ve 2015/41 E.; 2017/98 K. sayılı Kararı*). Başka bir deyişle, hukuk devleti ilkesi gereğince, idareye işlem tesis ederken ve eylemde bulunurken veya görevlerini yerine getirirken belirli ölçüde hareket serbestliği sağlayan takdir yetkisinin kullanımı mutlak, sınırsız, keyfi biçimde gerçekleşemez; idarenin takdir yetkisinin sınırları, keyfi işlem ve eylemleri önlemek amacıyla kanunla çizilmelidir.

Öte yandan Anayasa’nın 123’üncü maddesinde yer alan idarenin kanuniliği ilkesinin iki boyutu bulunmaktadır. İlk boyutu, idarenin *secundum legem* özelliğidir (kanuna dayanma ilkesidir). Bu ilkeye göre idarenin düzenleme yetkisi kanundan kaynaklanır. İkinci boyutu, idarenin *intra legem* özelliğidir (kanuna aykırı olmama ilkesidir). Bu ilkeye göre idarenin işlem ve eylemleri kanunun çizdiği sınırlar içinde kalmalıdır.

Öncelikle iptali talep edilen bende konu taşınır, taşınmaz ve taşıt araçlarının hukuki niteliğini ortaya koymak gerekmektedir. Bunlar Vakfın uhdesinde olacaktır; sadece kullanımı yahut tahsisi Bakanlığa bırakılacaktır. O halde malik, bir özel hukuk tüzel kişisi olan Vakıf’tır. Bende konu taşınır, taşınmaz ve taşıt araçları da özel mal statüsündedir.

Halbuki Bakanlık tarafından kullanılan, Bakanlığa ait veya tahsis edilen mallar, kamu malıdır. Zira ‘*Devletle bağlantılı mallara, geniş anlamda kamu malları, yani İdarenin (Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin) görevlerini yerine getirmek amacıyla kullandığı bütün mallar girer.*’¹ Bakanlığın kendine ait ya da tahsisli malları üzerindeki hakimiyeti, Devletin

¹ Sirmen, A. Lale, Eşya Hukuku, B. 2, Yetkin Yay., Ankara 2014, s. 19.

kamu malları üzerindeki hakimiyetidir. *“Devletin kamu malları üzerindeki hakimiyetinin niteliği tartışmalıdır. Bir görüşe göre, bu ilişkiye Özel Hukuk hükümleri uygulanmadığından, kamu malları üzerinde mülkiyet hakkı söz konusu değildir. Devlet bu mallar üzerinde sadece denetim ve gözetim yetkisine sahiptir. Diğer bir görüş de, Devletin kamu malları üzerindeki yetkisini kamu hukukuyla sınırlanmış bir özel mülkiyet türü olarak nitelendirmektedir. Uzun zaman uygulamadan da destek almış üçüncü görüş, Devletin kamu malları üzerinde, üstün yetkileri ile egemenlik unsurlarından oluşan bir kamu mülkiyetinin bulunduğu biçimindedir. Son yıllarda taraftan bulmuş olan görüş ise, Devletin kamu malları üzerinde özel malları ile aynı nitelikte mülkiyet hakkı bulunduğunu, yalnız kamu mülkiyeti ile özel mülkiyet arasında hukuki rejim farklılığı olduğunu savunmaktadır.”*² Yine Uyuşmazlık Mahkemesi’nin 12.11.2001, 2001/70 E.; 2001/79 K. sayılı Kararında belirtildiği üzere; *“Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve özel mülkiyete konu edilemeyen “Devlet malı” (“kamu malı, amme emlaki”) niteliği taşıyan bu gibi yerler üzerindeki mülkiyet hakkı, medeni hukuktaki manasında bir mülkiyet hakkı olmayıp, bir nevi “idare hukuku mülkiyeti”dir.”* Tüm görüşlerde ortak nokta, hukuki öznenin Devlet / idare olduğu ve bir hakimiyetin varlığıdır.

Ancak iptali talep edilen bentle Bakanlığın hizmet kalitesinin artırılması amacıyla; vakıf mallarının Bakanlığa kullandırılması yahut tahsis edilmesi öngörülmektedir. Zira Vakıf her türlü taşınır ve taşınmaz malı alacak, kiralayacak, inşa edecek veya her türlü taşıt aracı alacak ya da kiralayacaktır. Sonrasında mülkiyet yahut kullanma hakkına sahip olduğu malları, Bakanlığa kısmen ya da tamamen kullandıracak veya tahsis edecektir. Diğer bir söyleyişle Vakıf karar organı olan Mütevelli Heyetinin ve icra organı olan Yönetim Kurulunun tasarruflarıyla idarenin hizmetine birtakım mallar sunulacaktır. Ancak bu malların neler olduğu, niçin kullanıldığı yahut niçin tahsis edildiğine dair kanuni dayanak olmayacaktır. Bir hukuk devletinde kamu maliyesinin hesap verilebilir ve şeffaf biçimde idare edilebilmesi adına öngörülen; idarenin kullanacağı malların, idare tarafından kanunlara göre edimine yönelik esas; ortadan kaldırılacaktır.

Vakfa ait yahut Vakfın kullanımına sahip olduğu özel mallar, iptali talep edilen bentle kamu malı hüviyeti kazanacaktır. Halbuki idarenin kendine ait yahut tahsisli kamu malları üzerinde tasarrufta bulunmasına ilişkin usul ve esaslar kanuni kayıtlara tabidir. Ancak iptali talep edilen bentle bu kanuni usul ve esaslar, bertaraf edilerek; birtakım malların, Vakıf aracılığıyla Bakanlığın hizmetine sunulması; bir hukuk devletinde olmayacak biçimde kamu yönetimine halel getirecektir.

Başka bir anlatımla hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkeleri gereğince; kamu mallarının idaresi, kanuni sınırlar dahilinde kamu / Devlet / idare tarafından gerçekleştirilir. Vakfa *“her türlü taşınır ve taşınmaz almak, kiralamak, inşa etmek, gerektiğinde bunların kullanımını kısmen veya tamamen Bakanlığa bırakmak, her türlü taşıt aracı almak, kiralamak, gerektiğinde Bakanlığa tahsis etmek”* yetkisi tanımak suretiyle; aslen özel mal olan ve fakat kullanım itibarıyla kamu malı olan bir mal türü, eşya hukukunda malların sınıflandırılmasına dahil edilmek istenmektedir. Ancak bu istencin, Bakanlığın hizmet kalitesinin artırılması amacına hizmet ettiği iddia edilemez. Zira zaten hali hazırda Kanunlar ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde, Bakanlığın kullandığı mallar vasıtasıyla Bakanlığın hizmet kalitesinin arttırmasına yönelik hüküm bulunmaktadır. Halihazırda bir kurulu düzen varken; Vakfın bu türden bir faaliyet yürütmesinin haklı nedeni anlaşılamamaktadır. Kaldı ki kamu maliyesinin

² Şeref Gözübüyük/ Turgut Tan, İdare Hukuku, C. 1, Genel Esaslar, 9. Baskı, Ankara, 2013, s. 940; Aktaran: Sirmen, 2014, s. 23, 24.

şeffaf ve hesap verilebilir biçimde yönetilmesi ilkesinin, bu bentle aşılmaya çalışıldığı yukarıda açıklanmıştır.

Yine Bakanlık, hangi malın hizmet kalitesini arttıracak; bende konu gerekliliğin hangi hallerde doğacağını kendi tayin eder. İdare, bu tespit işlemini; sahip olduğu bilgi, belge ve veriler ışığında; kanunun imkan verdiği ölçütlere göre yapar. Bakanlığın sahip olduğu malumata, Vakfın malum olduğunun kabulü; kamu tüzel kişisinin görev – yetki – sorumluluk alanının Vakıf tarafından işgal edildiği manasına gelir ki; bu, hukuk devletinin ve idarenin kanuniliği ilkesinin ana mantığına aykırıdır.

Buna ilave olarak hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkeleri gereğince idare, uhdesinde bulunan (kamu, yarı kamu, özel) mallardan sorumludur ve bunları, hesap verilebilirlik, şeffaflık ilkeleri doğrultusunda yönetir. Ancak Vakfın, iptali talep edilen bende konu faaliyet alanı ile donatılması; bahsi geçen ilkeleri, ortadan kaldırır. Zira Vakıf, nihayetinde özel hukuk tüzel kişisidir ve Vakfın (TBMM adına denetim yapan Sayıştay'ın etkinliğiyle kıyaslandığında; bunun çok gerisinde kalan) dış denetimi, belirli sınırlar dahilinde Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilir. Ancak katı bir denetime tabi olmadan Vakıf tarafından edinilen mallar, Bakanlığın hizmetine sunulmaktadır. Halbuki ciddi derecede denetime tabi tutulan Bakanlık, tüm iş ve işlemlerini kanuna aykırı olmadan ve kanuna dayanarak yerine getirmektedir.

Yine Bakanlığa kanunla birtakım görev-yetki-sorumluluk verilmiştir. Bunların bir kısmı, kamu malları vasıtasıyla yerine getirilecektir. Ancak Bakanlığın kanuni görevlerini-yetkilerini-sorumluluklarını yerine getirirken, Vakfa ait yahut Vakfın kiraladığı malları kullanması; Bakanlığın kanuni görevlerini-yetkilerini-sorumluluklarını kamunun ortak kullanımına açık, kamu yararına uygun olarak icrasını engelleyecektir. Zira Bakanlığın mal edinme rejimi; kanuni görevlerini-yetkilerini-sorumluluklarını kamunun ortak kullanımına açık, kamu yararına uygun olarak yerine getirmesini teminen; katı kanuni usul kurallarına tabi tutulmuştur.

Vakfın, *“her türlü taşınır ve taşınmaz almak, kiralamak, inşa etmek; her türlü taşıt aracı almak, kiralamak”* şeklindeki faaliyetlerini, Bakanlığın hizmet kalitesinin artırılması amacıyla yapması; Vakfın, bir tüzel kişilik olarak varlığıyla da ters düşer. Zira burada Vakıf (bir özel hukuk tüzel kişisi), Bakanlığın (bir kamu tüzel kişisinin) idari bir birimi gibi çalışacaktır. Bu nedenle iptali talep edilen bent, hukuk devletinde kamu ve özel hukuk tüzel kişilerinin her birinin farklı kişiliğinin olması ve ayrı ayrı yapılanması prensiplerine de ters düşer.

Hülasa bir hukuk devletinde olmayacak biçimde; Vakfın mal edimini, Vakfın amacı - kendi varlığı yerine Bakanlığın hizmet kalitesinin artırılması için gerçekleştirmesi; Vakfa ait yahut Vakfın kiraladığı her türlü taşınır ve taşınmazın, taşıt aracının Bakanlığın hizmetine sunulması; Anayasa'nın 2 ve 123'üncü maddeleriyle bağdaşmaz.

Tüm bu nedenlerle 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, Anayasa'nın 2 ve 123'üncü maddelerine aykırıdır; anılan bendin iptali gerekir.

1) 30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin Anayasa'ya aykırılığı

7512 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile '*Dışışleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi ve bu Kanun kapsamında belirlenen faaliyetlerin icrası amacıyla*' Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı (Vakıf) kurulmuştur. Anılan Kanun'un 3'üncü maddesi, Vakfın faaliyetlerini düzenlemektedir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının iptali talep edilen (b) bendine göre Vakıf, amaçlarını gerçekleştirmek için; '*Bakanlığa ait veya tahsisli olup, güncel olarak ihtiyaç duyulmayan taşınmazların ilgili mevzuat hükümlerine uyulmak suretiyle Bakanlık yararına değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak*' şeklindeki faaliyette bulunabilecektir. Ancak Vakfın faaliyet alanına ilişkin iptali talep edilen bent, Anayasa'ya aykırıdır.

Hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkeleri bakımından: Hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa'ya ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa'nın bulunduğu bilinci olan devlettir (*Anayasa Mahkemesi'nin 02.06.2009 tarihli ve 2004/10 E.; 2009/68 K. sayılı Kararı*). Hukuk devletinin önkoşullarından olan hukuki güvenlik ilkesi hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, hukuki belirlilik ilkesi de kanun hükümlerinin şüpheye yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılabilir olmasını ve ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir (bkz. AYM 9.2.2017, 2016/143 E.– 2017/23 K. par. 13; RG. 12.4.2017-30036) (*Anayasa Mahkemesi'nin 04.05.2017 tarihli ve 2015/41 E.; 2017/98 K. sayılı Kararı*). Başka bir deyişle, hukuk devleti ilkesi gereğince, idareye işlem tesis ederken ve eylemde bulunurken veya görevlerini yerine getirirken belirli ölçüde hareket serbestliği sağlayan takdir yetkisinin kullanımı mutlak, sınırsız, keyfi biçimde gerçekleşemez; idarenin takdir yetkisinin sınırları, keyfi işlem ve eylemleri önlemek amacıyla kanunla çizilmelidir.

Öte yandan Anayasa'nın 123'üncü maddesinde yer alan idarenin kanuniliği ilkesinin iki boyutu bulunmaktadır. İlk boyutu, idarenin *secundum legem* özelliğidir (kanuna dayanma ilkesidir). Bu ilkeye göre idarenin düzenleme yetkisi kanundan kaynaklanır. İkinci boyutu, idarenin *intra legem* özelliğidir (kanuna aykırı olmama ilkesidir). Bu ilkeye göre idarenin işlem ve eylemleri kanunun çizdiği sınırlar içinde kalmalıdır.

Öncelikle Bakanlığa ait veya tahsisli olan taşınmazların hukuki niteliğini ortaya koymak gerekmektedir. Bunlar, kamu malıdır. Zira '*Devletle bağlantılı mallara, geniş anlamda kamu malları, yani İdarenin (Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin) görevlerini yerine getirmek amacıyla kullandığı bütün mallar girer.*'³

İkinci olarak Bakanlığın söz konusu taşınmazlarla olan ilişkisini ortaya koymak gerekmektedir. Bu, Devletin kamu malları üzerindeki hakimiyetinin niteliği konusu kapsamında kalmaktadır. '*Devletin kamu malları üzerindeki hakimiyetinin niteliği tartışmalıdır. Bir görüşe göre, bu ilişkiye Özel Hukuk hükümleri uygulanmadığından, kamu malları üzerinde mülkiyet hakkı söz konusu değildir. Devlet bu mallar üzerinde sadece denetim ve gözetim yetkisine sahiptir. Diğer bir görüş de, Devletin kamu malları üzerindeki yetkisini kamu hukukuyla sınırlanmış bir özel mülkiyet türü olarak nitelendirmektedir. Uzun zaman uygulamadan da destek almış üçüncü görüş, Devletin kamu malları üzerinde, üstün yetkileri ile*

³ Sirmen, A. Lale, Eşya Hukuku, B. 2, Yetkin Yay., Ankara 2014, s. 19.

egemenlik unsurlarından oluşan bir kamu mülkiyetinin bulunduğu biçimindedir. Son yıllarda taraftan bulunmuş olan görüş ise, Devletin kamu malları üzerinde özel malları ile aynı nitelikte mülkiyet hakkı bulunduğunu, yalnız kamu mülkiyeti ile özel mülkiyet arasında hukuki rejim farklılığı olduğunu savunmaktadır.'⁴ Yine Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 12.11.2001, 2001/70 E.; 2001/79 K. sayılı Kararında belirtildiği üzere; 'Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve özel mülkiyete konu edilemeyen "Devlet malı" ("kamu malı, amme emlakı") niteliği taşıyan bu gibi yerler üzerindeki mülkiyet hakkı, medeni hukuktaki manasında nir mülkiyet hakkı olmayıp, bir nevi "idare hukuku mülkiyeti"dir.'

Tüm görüşlerde ortak nokta, hukuki öznenin Devlet / idare olduğu ve bir hakimiyetin varlığıdır. Ancak iptali talep edilen bentle kamu malı statüsüne sahip, Bakanlığa ait veya tahsisli olan taşınmazların "değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak" yetkisi Vakfa tanınmak suretiyle; bu hakimiyete müdahale edilmektedir. Kamu malının özel (gerçek - tüzel) kişilere devir ve ferağ yasağı, aşılmaya çalışılmaktadır. Şöyle ki "değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak" biçimindeki taşınmazlar üzerinde tasarrufta bulunma hakkı; Vakıf olması itibarıyla özel hukuk niteliğindeki tüzel kişiye tanınmaktadır. Her ne kadar çalışma yapmak eyleminin icrai bir karşılığı olmadığı ileri sürülebilirse de; bu eylemin, tasarrufta bulunma hakkının kullanımının hazırlık aşamasına ilişkin olmadığı iddia edilemez. Zira Bakanlığın tesis edeceği idari işlemeye yönelik irade oluşurken; bu çalışmalar esas alınacak ve bu çalışmalar, idari işlemin amaç, konu ve sebep unsurunu oluşturacaktır. Bu bakımdan bahsi geçen yetkinin, salt bir istişari görüşten ibaret olduğu savı, hukuki mesnetten yoksun kalmaktadır.

Başka bir anlatımla hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkeleri gereğince kamu mallarının idaresi, kanuni sınırlar dahilinde kamu / Devlet / idare tarafından gerçekleştirilir. Güncel olarak ihtiyaç duyulup duyulmadığını, ilgi idare yararına nasıl değerlendireceğini; kamu malının uhdesinde bulunduğu idare tayin eder. İdare, bu tespit işlemini; sahip olduğu bilgi, belge ve veriler ışığında; kanunun imkan verdiği ölçütlere göre yapar. Bakanlığın sahip olduğu malumata; Vakfın malum olduğunun kabulü; kamu tüzel kişinin görev – yetki – sorumluluk alanının Vakıf tarafından işgal edildiği manasına gelir ki; bu, hukuk devletinin ve idarenin kanuniliği ilkesinin ana mantığına aykırıdır.

Buna ilave olarak hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkeleri gereğince idare, uhdesinde bulunan (kamu, yarı kamu, özel) mallardan sorumludur ve bunları, hesap verilebilirlik, şeffaflık ilkeleri doğrultusunda yönetir. Ancak Vakfın, iptali talep edilen bende konu faaliyet alanı ile donatılması; bahsi geçen ilkeleri, ortadan kaldırır. Zira Vakıf, nihayetinde özel hukuk tüzel kişisidir ve Vakfın (TBMM adına denetim yapan Sayıştay'ın etkinliğiyle kıyaslandığında; bunun çok gerisinde kalan) dış denetimi, belirli sınırlar dahilinde Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilir. Yine Bakanlık, kanunla verilen görevlerin, yetkilerin, sorumlulukların bir kısmını söz konusu taşınmazlar vasıtasıyla yerine getirecektir. Bu taşınmazlara güncel olarak ihtiyaç duyulup duyulmadığının, Bakanlık yararına nasıl kullanılacağı Bakanlık dışındaki merciilerce değerlendirilmesi; nihayetinde -söz konusu taşınmazlar üzerinde tasarrufta bulunması özelinde- Bakanlığın kanuni görevlerini-yetkilerini-sorumluluklarını; kamunun ortak kullanımına açık, kamu yararına uygun olarak yerine getirmesini engelleyecektir.

Diğer bir söyleyişle Anayasa Mahkemesi, 07.07.1994 tarihli ve 1994/49 E.; 1994/45 K. sayılı Kararında özel mülkiyet için Anayasa'nın 35'inci maddesiyle getirilen korumanın,

⁴ Şeref Gözübüyük/ Turgut Tan, İdare Hukuku, C. 1, Genel Esaslar, 9. Baskı, Ankara, 2013, s. 940; Aktaran: Sirmen, 2014, s. 23, 24.

Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin mülkiyet hakları için de geçerli olduğunu hüküm altına almıştır. O halde bir hukuk devletinde, gerçek kişi malik A'nın mülkiyetinde bulunan bir taşınmazın nasıl değerlendirileceğine yönelik, gerçek kişi B tarafından çalışma yapılamayacağı gibi; Vakıf tarafından Bakanlığa ait veya tahsisli olup, güncel olarak ihtiyaç duyulmayan taşınmazların ilgili mevzuat hükümlerine uyulmak suretiyle Bakanlık yararına değerlendirilmesine yönelik çalışmalar da yapılamaz.

Yine ilgili mevzuat hükümlerine uyulması kaydı, kanunilik ilkesini karşılamaya elverişli değildir. Zira ilgili mevzuatın ne olduğu açık ve net biçimde ortaya konulmamıştır. Kaldı ki Bakanlığa ait veya tahsisli olan malların değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasların düzenlendiği ilgili mevzuat, Bakanlığa yöneliktir. Diğer bir deyişle kamu tüzel kişisi olan Bakanlık için ihdas edilmiş hükümlerin, bir özel hukuk tüzel kişisi olan Vakıf için bağlayıcı olduğunu ileri sürmek; hukuk devleti ve idarenin kanuniliği ilkesinin; normun, normun muhatabı için bağlayıcı olmasına yönelik prensibiyle ters düşer.

Hülasa bir hukuk devletinde olmayacak biçimde; Bakanlığa ait veya tahsisli taşınmazların, Bakanlık tarafından kanuna dayanarak ve kanuna aykırı olmadan değerlendirilmesi gerekirken bu yetkinin Vakfa bırakılması; Anayasa'nın 2 ve 123'üncü maddeleriyle bağdaşmaz.

Tüm bu nedenlerle 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, Anayasa'nın 2 ve 123'üncü maddelerine aykırıdır; anılan bendin iptali gerekir.

2) 30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin Anayasa'ya aykırılığı

7512 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile “*Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi ve bu Kanun kapsamında belirlenen faaliyetlerin icrası amacıyla*” Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı (Vakıf) kurulmuştur. Anılan Kanun'un 3'üncü maddesi, Vakfın faaliyetlerini düzenlemektedir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının iptali talep edilen (c) bendine göre Vakıf, amaçlarını gerçekleştirmek için; “*Yükseköğretim kurumları kurmak*” şeklindeki faaliyette bulunabilecektir. Ancak Vakfın faaliyet alanına ilişkin iptali talep edilen bent, Anayasa'ya aykırıdır.

Kamu yararı ilkesi ve yükseköğretim kurumlarının kuruluşu bakımından:

Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur (*Anayasa Mahkemesi'nin 17. 06. 2015 karar tarihli ve 2014/179 E.; 2015/54 K. sayılı Kararı*). Öte yandan Anayasa'nın 130'uncu maddesine göre çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur. Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

Ancak kanun koyucu, kanunla bir Vakıf kurmuştur. Akabinde bu Vakfa; iptali talep edilen bentle yükseköğretim kurumları kurmak yetkisi vermiştir. Halbuki kanun koyucu, kanunla yükseköğretim kurumu kurabilir. Kanun koyucunun kanunla yükseköğretim kurumu kurmak yerine; bu yetkisini, kanunla kurduğu bir Vakfa devretmesinin haklı nedeni hukuk devletinde anlaşılmamaktadır.

Başka bir anlatımla Anayasa Mahkemesi'nin belirttiği üzere (30.05.1990 tarihli ve 1990/2 E.; 1990/10 K. 30.05.1990 tarihli ve);

“1982 Anayasası'nın 130., 131. ve 132. maddeleri yükseköğretim kurum ve kuruluşlarını düzenlemektedir. Anayasakoyucu, Anayasa'nın 130. maddesiyle üniversiteleri bir Anayasa kuruluşu olarak kabul etmiş ve bu maddenin birinci fıkrasında, üniversitelerle ilgili başlıca kuralları belirtmiş, üniversitelerin, "kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip"olmaları ve "Devlet tarafından yasa ile kurulmaları" öngörülmüştür. Anayasa gerçek kişilere ve bir ayrık durum dışında Devletten başka tüzelkişilere yükseköğretim kurumu kurma olanağı tanımamıştır. Bu ayrıklık, Anayasa'nın 130. maddesinin ikinci ve onuncufıkralarında belirtilen "vakıflar"a ilişkindir. Bu fıkralar "Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tâbi yükseköğretim kurumları" kurulabilmesi ve bu yükseköğretim kurumlarının "... malî ve idarî konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere" bağlı olmayı gerektirmektedir. Bu bağlılık, malvarlığının kurucu vakfın ya da kurduğu bağımsız tüzel kişiliği bulunan üniversitenin sahipliğini ve bunlar üzerindeki tasarruf hakkını ortadan kaldırmaz. 130. maddenin son fıkrasında, "malî ve idarî konular" dışındaki akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumlarını bağlayan Anayasa hükümlerinin vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumlarını da bağlayacağı açıkça belirtilmektedir.”

Anayasa Mahkemesi'nin bahsi geçen kararından da anlaşılacağı üzere kural, yükseköğretim kurumlarının kanunla Devlet eliyle kurulması; istisna, vakıflar tarafından kurulmasıdır. Vakıfların, yükseköğretim kurumu kurmak yetkisiyle donatılmasının temel mantığı, mal topluluğu olan ve özel hukuk tüzel kişiliğine sahip ayrı bir organizasyonun; Devletin tüzel kişiliğinden bağımsız olmasıdır. Bu bağlamda kanun koyucunun, kanunla kendi kurduğu bir Vakfa, bu yetkiyi tanınmasının makul gerekçesi bulunmamaktadır. Her ne kadar bahsi geçen Vakfın, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu ileri sürülebilirse de; kamu yararlı bir vakıf olduğu, amaç ve kapsamı ile Bakanlıkla bire bir çalışacağı göz önüne alındığında; bu Vakfın, üniversite kuran diğer vakıflarla aynı konumda olmadığı açıkça çıkacaktır.

Yükseköğretim kurumlarının kuruluşuna dair hükümler de; kamu yararı ihtiva etmektedir. Ancak iptali talep edilen bendin gerekçesinde, herhangi bir somut, açık, net temellendirme yapılmamıştır: *“Maddeyle Vakfın amaçlarını gerçekleştirmek için yapacağı faaliyetler düzenlenmektedir.”*⁵

Elbette kanun koyucu, yükseköğretim kurumlarının kuruluşuna ilişkin takdir yetkisine sahiptir. Ancak bu takdir yetkisini, Anayasa'ya uygun biçimde kullanmalıdır. Bir hukuk devletinde tüm organlar, iradelerini oluşmasına sebebiyet veren gerekçeyi ortaya koymakla

⁵ İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve Kırıkkale Milletvekili Mustafa Kaplan ile 83 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2168) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu, Yasama Dönemi: 28, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 125, Ankara, TBMM Basımevi, 2024, s. 7.

yükümlüdür. Ancak kanun koyucu, iptali talep edilen bentle yaptığı tercihe ilişkin kamu yararını haiz bir düzenleniş sebebi göstermemiştir. Söz gelimi, Vakıf tarafından kurulacak yükseköğretim kurumunun Dışişleri Bakanlığı bünyesinde kurulu Diploması Akademisini fiilen işlevsiz hale getirmesi; Dışişleri Bakanlığının personeline yönelik gelenek haline gelmiş tedrisatının bozulması sonucunu doğurabilecektir. Hülasa Anayasa'nın 130'uncu maddesinde yer alan kanunilik ilkesinin gereği, iptali talep edilen bendin kamu yararı barındırmaması sebebiyle; karşılanmamıştır.

Tüm bu nedenlerle 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi, Anayasa'nın 2 ve 130'uncu maddelerine aykırıdır; anılan bendin iptali gerekir.

3) 30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 5'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Mütevelli Heyeti kararıyla huzur hakkı verilebilir” ibaresinin Anayasa'ya aykırılığı

7512 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile “Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi ve bu Kanun kapsamında belirlenen faaliyetlerin icrası amacıyla” Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı (Vakıf) kurulmuştur. Anılan Kanun'un 4'üncü maddesi, Vakfın organlarını düzenlemektedir. “Huzur hakkı” kenar başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasına göre kamu görevlileri dışındaki Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerine, kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkının bir katını geçmemek üzere, Mütevelli Heyeti kararıyla huzur hakkı verilebilecektir. Ancak Mütevelli Heyetine kamu görevlileri dışındaki Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerine verilecek huzur hakkını sınırsız bir biçimde belirleme yetkisi veren iptali talep edilen ibare, Anayasa'ya aykırıdır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu bağlamında, vakıf statüsünde özel hukuk tüzel kişisidir. Başka bir anlatımla Vakıf, 7512 sayılı Kanunla kurulan, yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca (*Bu amaç, 7512 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde açıkça kaleme alınmıştır.*) özgülmesiyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluğudur. Anılan Kanun'un 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında ise Vakfın karar organı olan Mütevelli Heyetin yapısı düzenlenmiştir:

“Mütevelli Heyeti, Vakfın karar organı olup, Başkanı Dışişleri Bakanındır. Mütevelli Heyeti, Bakanın Başkanlığında; Dışişleri Bakanlığında genel müdür veya büyükelçi ve üstü seviyede görev yapan veya yapmış kişiler ile akademi ve iş dünyasından alanında temayüz etmiş kişiler arasından Bakan tarafından beş yıllığına seçilecek en az beşi Bakanlık mensubu olmak üzere on kişiden oluşur. Bakan tarafından seçilen kişilerin Mütevelli Heyeti üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde boşalan üyeliklere kalan süreyi tamamlamak üzere Bakan tarafından seçim yapılır. Mütevelli Heyeti; Vakıf senedinde değişiklik yapmaya ve ihtiyaç duyduğu konularda usul ve esaslara yönelik düzenlemeler yapmaya yetkilidir.”

İhtilaflı kural, bu verilerin ışığında, aşağıda sayılan sebeplerden ötürü Anayasa'ya aykırıdır.

a)Hukuk devleti ilkesi bakımından: Hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan,

Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa'ya ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa'nın bulunduğu bilinci olan devlettir (*Anayasa Mahkemesi'nin 02.06.2009 tarihli ve 2004/10 E.; 2009/68 K. sayılı Kararı*). Hukuk devletinin ön koşullarından olan hukuki güvenlik ilkesi hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, hukuki belirlilik ilkesi de kanun hükümlerinin şüpheye yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılabilir olmasını ve ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir (bkz. AYM 9.2.2017, 2016/143 E.– 2017/23 K. par. 13; RG. 12.4.2017-30036) (*Anayasa Mahkemesi'nin 04.05.2017 tarihli ve 2015/41 E.; 2017/98 K. sayılı Kararı*). Başka bir deyişle, hukuk devleti ilkesi gereğince, idareye davranışta bulunurken veya görevlerini yerine getirirken belirli oranda hareket serbestliği sağlayan takdir yetkisinin kullanımı mutlak, sınırsız, keyfi biçimde gerçekleşemez; idarenin takdir yetkisinin sınırları, keyfi işlem ve eylemleri önlemek amacıyla kanunla çizilmelidir.

İptali istenen kural, Anayasa'nın 2'nci maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesine iki açıdan aykırıdır.

Öncelikle, bir hukuk devletinde, kanunla kurulan özel hukuk tüzel kişilerinin karar organları da işlemlerini hukuki belirlilik ve güvenlik ilkeleri çerçevesinde tesis etmelidir. Kanun koyucu, keyfi ve sınırsız yetki tanıyan bir kanun ihdas edemez; kurulan tüzel kişinin özel hukuk tüzel kişisi niteliği, bu yasağı hükümden düşürmez. Yukarıda ifade edildiği üzere, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu bağlamında, vakıf statüsünde özel hukuk tüzel kişisidir. Ancak söz konusu Vakıf istisnai şekilde ve özgül bir usulle, kanun eliyle kurulmaktadır. Bu itibarla, kamu gücünün bir ifade şekli olan kanunla kurulan Vakfın karar organı olan Mütevelli Heyetinin, kamu görevlileri dışındaki Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerine verilecek huzur hakkına yönelik karar alırken; esas alacağı objektif kriterler, kanun düzeyinde öngörülmediğinden; hukuki belirlilik ilkesi ihlal edilmektedir. Başka bir anlatımla Mütevelli Heyet, huzur hakkını belirlerken sınırsız bir takdir yetkisine sahiptir. Her ne kadar iptali talep edilen ibarenin bulunduğu cümle hükmünde yer alan '*kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkının bir katını geçmemek üzere*' ifadesi, bir üst had oluştursa da; sadece üst haddin belirlenmesi, hukuk devleti ilkesinin gereklerini karşılamak bakımından yeterli değildir. Zira üst haddin yanı sıra; hangi nitelikleri taşıyan kişiye, hangi görevin icrası kapsamında ne kadar verileceğine yönelik açık kıstaslar, kanun düzeyinde belirlenmelidir. Bu yetersizlik nedeniyle; hukuki öngörülebilirlik ortadan kalkmaktadır. Belirtilindiği üzere, kurulan tüzel kişiliğin özel hukuka tabi olması, kanun koyucuyu keyfi ve sınırsız yetkiler taşıyan bir organ öngörmeme yükümlülüğünden bağışık tutamaz. Keyfiliğin reddi, kamu hukukunun temel bir ilkesidir ve bir kamu hukuku işlemi olan kanun da, kurulan tüzel kişiliğin niteliğinden bağımsız olarak hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik (güvenlik) kıstaslarına tabidir. Bu nedenle, Vakfın karar organı olan Mütevelli Heyete kamu görevlileri dışındaki Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerine verilecek huzur hakkını sınırsız bir biçimde belirleme yetkisi veren iptali talep edilen ibare, Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırıdır.

İkinci olarak, ihtilaflı kural, Vakfın Mütevelli Heyetine söz konusu türden keyfi bir yetkinin kanunla verilmesinin yanı sıra, 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun geçici 1'inci maddesinin ikinci fıkrasına istinaden Bakanlık bütçesinden on milyon Türk lirasının Vakfa aktarılması sebebiyle de Anayasa'nın hukuk devleti ilkesini öngören 2'nci maddesine aykırıdır. Her ne kadar kanun koyucunun özel hukuk tüzel kişilerine belirli sınırlar dahilinde kaynak aktarımı yapması mümkün olsa da, (yüksek meblağda) kamusal

kaynak aktarımı yapılması mümkün hale getirilmiş olan Vakfın söz konusu kaynakları huzur hakkı verirken kullanmasına ilişkin hiçbir sınır ve ölçüt öngörülmemesi, mümkün olmamak gerekir. Bir başka deyişle, kanun koyucu, kamusal kaynakların Mütevelli Heyetince sınırsız şekilde huzur hakkı olarak dağıtılmasını mümkün kılmıştır. Bir başka deyişle, iptali istenen kural, 7512 sayılı Kanun'un geçici 1'inci maddesinin ikinci fıkrası ile beraber uygulanacak olması itibarıyla de, kamusal kaynakların keyfi ve kamu yararına aykırı şekilde dağıtılmasının bir aracına dönüşebilecektir. Kanun koyucu, öngöreceği ölçüt ve sınırlarla bu aşikâr riskin vuku bulmasına kolaylıkla engel olabilecektken; bunu yapmaktan imtina etmiştir. İhtilaflı kural, kamusal kaynaklardan verilecek huzur hakkı miktarlarına ilişkin hiçbir ölçüt ve sınır belirlememiş olması itibarıyla, hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik alt ilkelerini içeren hukuk devleti ilkesine aykırıdır. '*kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkının bir katı*', şeklindeki üst haddin yetersiz olduğu yukarıda açıklanmıştır.

Bununla birlikte 7512 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde '*vize aracılık hizmet gelirlerinden genel bütçeye aktarılacak pay düşüldükten sonra kalan kısımdan Vakfa aktarılacak tutarlar*', Vakfın gelir kalemleri arasında sayılmıştır. Bu bendin de huzur hakkının finanse edilmesinde kullanılacağı nazara alındığında; bu bendin (aşağıda açıklandığı üzere) belirsizliği de; huzur hakkı dağıtımının öngörülemezliğini pekiştirmektedir.

b)Eşitlik ilkesi bakımından: Ayrıca iptali talep edilen ibarenin Mütevelli Heyete kamu görevlileri dışındaki Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerine verilecek huzur hakkına yönelik karar alma hususunda verdiği sınırsız takdir yetkisi, bu üyeler arasında kayırma/ayrımcılık yapılmasına neden olabileceğinden; anılan ibare, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesine de aykırıdır.

Zira eşitlik ilkesinin ihlal edilip edilmediği hususunun tespiti, münferit olayda benzer durumdaki kişi kategorileri arasında gerçekleştirilen ayrıma ilişkin bir '*haklı neden*'in var olup olmadığına göre yapılır. Anayasa Mahkemesi'nin ifade ettiği üzere; "[Eşitlik ilkesi] ile güdülen amaç, benzer koşullar içinde olan, özdeş nitelikte bulunan durumların yasalarca aynı işleme uyruk tutulmasını sağlamaktır." (Anayasa Mahkemesi'nin 13.04.1976 tarihli ve 1976/3 E.; 1976/3 K. sayılı Kararı). Yine AYM'ye göre; "*Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir*" (Anayasa Mahkemesi'nin 07.02.2006 tarihli ve 2006/11 E.; 2006/17 K. sayılı Kararı). Eşitlik ilkesinin ihlal edilip edilmediği hususunun tespitinde, somut olayda yapılan ayırımın haklı bir nedene dayanıp dayanmadığı noktası dikkate alınır: "*Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik, mutlak anlamda bir eşitlik olmayıp, ortada haklı nedenlerin bulunması halinde, farklı uygulamalara imkan veren bir ilkedir*" (Anayasa Mahkemesi'nin 11.12.1986 tarihli ve 1985/11 E.; 1986/29 K. sayılı Kararı).

Ancak iptali talep edilen ibarenin Mütevelli Heyete verdiği öznel ve keyfi uygulamalara sebep olabilecek sınırsız takdir yetkisi; söz gelimi *bazı kamu görevlileri dışındaki Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerine* (kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkının bir katını geçmemek kaydıyla) *çok yüksek miktarlarda huzur hakkı verilmesine* ilişkin haklı nedeni somutlaştırmaya elverişli değildir. Bir başka deyişle, Mütevelli Heyetine çerçevelenmemiş, sınırsız bir takdir yetkisi bırakan ihtilaflı ibare; kanun yoluyla Vakıf kaynaklarının kullanımında benzer durumda bulunan ilgili kimseler arasında haklı sebebe dayanmayan, keyfi muamele farklılıklarını mümkün hale getirmektedir. Söz konusu olan bir özel hukuk tüzel kişisi de olsa, kanun koyucunun kamusal bir işlem olan kanunu, eşitlik ilkesine aykırı uygulamaları mümkün kılacak kapsamda ihdas etmemesi gerekir(di). Bu nedenle anılan ibare, Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırıdır.

Son olarak belirtmek gerekir ki 7512 sayılı Kanun, 30.05.2024 tarihinde kabul edilip; 06.06.2024 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlandıktan sonra; Anayasa Mahkemesi’nin 14.03.2024 tarihli ve 2022/21 E.; 2024/79 K. sayılı Kararı, 14.06.2024 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bahsi geçen karar, iptali talep edilen ibareyle aynı içeriğe sahip bir düzenlemenin iptaline ilişkindir. Bu kararın müteallik bölümü, aşağıdaki şekildedir:

“

B. 7430 Sayılı Kanun’un Dava Konusu Kurallarının İncelenmesi

1. Kanun’un 5. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan “...Mütevelli Heyet tarafından belirlenir.” İbaresinin İncelenmesi

a. Anlam ve Kapsam

84. 7430 sayılı Kanun’un 3. maddesinde Antalya Diplomasi Forumu Vakfının (Vakıf) faaliyetleri, 4. maddesinde Vakfın organları düzenlenmiş; 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise 4. madde kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarından Vakıf organlarında görevlendirilen kamu personeli ile Vakfın toplantı, konferans gibi etkinliklerine katılan kamu personeline ödenecek harcırahların tabi oldukları mevzuat hükümlerine göre belirleneceği ve Vakıf bütçesinden ödeneceği hükme bağlanmıştır.

85. Anılan Kanun’un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasında kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilenlerle sınırlı olmak üzere Vakfın Kanun’da sayılan organlarına, Vakıf resmî senediyle oluşturulacak yeni birimlerine ve Antalya Diplomasi Forumuna (Forum) veya Forum kapsamındaki etkinliklere Vakıf tarafından yazılı olarak davet edilen katılımcılara ödenecek ücretler ile harcırahların Antalya Diplomasi Forumu Vakfı Mütevelli Heyeti (Mütevelli Heyeti) tarafından belirleneceği öngörülmüştür. Söz konusu fıkra da yer alan “...Mütevelli Heyet tarafından belirlenir.” ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

86. Bu itibarla kuralda Vakfın organlarına, Vakıf resmî senediyle oluşturulacak yeni birimlerine, Forumu veya Forum kapsamındaki etkinliklere Vakıf tarafından yazılı olarak davet edilip kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilenlere ödenecek ücret ile harcırahın belirlenmesi konusunda Mütevelli Heyetine yetki tanınmıştır.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

87. Dava dilekçesinde özetle; kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilenlerle sınırlı olmak üzere Vakfın 7430 sayılı Kanun’da sayılan organlarına, Vakıf resmî senediyle oluşturulacak yeni birimlerine, Forumu veya Forum kapsamındaki etkinliklere Vakıf tarafından yazılı olarak davet edilen katılımcılara ücret ve harcırah ödenmesine ilişkin ölçütlerin kanunla belirlenmediği, kamusal kaynakların kullanımına ilişkin herhangi bir ölçüt ve sınır belirlenmeksizin kuralla Mütevelli Heyetine ücret ile harcırah belirleme konusunda tanınan yetkinin hukuki öngörülebilirlik ve belirlilik ilkeleriyle çeliştiği, ayrıca eşitlik ilkesine aykırı uygulamalara sebep olacağı belirtilerek kuralın Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

88. Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik bir devlet olduğu belirtilmiş, anılan maddeye ilişkin Danışma Meclisinin kabul ettiği metnin gerekçesinde ise "Demokrasi, egemenliğin millete ait olduğu bir siyasi rejimdir." denilmiştir.

89. Demokratik devlette kamu kaynakları ve bu kaynakların kullanılmasına ilişkin yetki esas itibarıyla egemenliğin sahibi olan millete aittir. Dolayısıyla kamu kaynağı kullanan idare, kurum ve kuruluşların mali işlemlerinin anılan kaynağın kamu yararına uygun olarak harcanmasını ve esas sahibi olan topluma hesap verilmesini sağlayacak esaslara tabi olması demokratik devlet ilkesinin gereğidir (AYM, E.2019/93, K.2023/87, 4/5/2023, § 41).

90. Bu itibarla demokratik devlet denetime açık ve şeffaf bir mali düzen kurmak, kamu gücü kullanılarak kişilerden toplanan vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerle yaratılan kaynağın kamu yararına uygun şekilde harcanmasını güvence altına alan yöntemleri geliştirmekle yükümlüdür (AYM, E.2019/93, K.2023/87, 4/5/2023, § 81).

91. Kural uyarınca kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilenlerle sınırlı olmak üzere Vakfın 7430 sayılı Kanun'da sayılan organlarına, Vakıf resmî senediyle oluşturulacak yeni birimlerine, Foruma veya Forum kapsamındaki etkinliklere Vakıf tarafından yazılı olarak davet edilen katılımcılara ödenecek ücret ve harcırah Mütevelli Heyeti tarafından belirlenecektir.

92. Anılan Kanun'un geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Vakfın kuruluş işlemlerinde kullanılmak ve kalanı kuruluş tamamlandıktan sonra Vakıfta kalmak üzere Dışişleri Bakanlığı bütçesinden beş milyon Türk lirasının Vakfa aktarılacağı belirtilmiştir.

93. Buna göre Vakfın kamu kaynağı kullanılarak kurulacağı, ayrıca kuruluş işlemlerinden sonra artan kamu kaynağının da Vakfın tasarrufuna bırakılacağı anlaşılmaktadır. Bunun yanında, Kanun'un 6. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde Cumhurbaşkanı kararıyla genel bütçeden ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından aktarılacak tutarlar Vakfın gelirleri arasında sayılmıştır. Dolayısıyla Vakfın faaliyetlerinde diğer gelir kaynaklarının yanı sıra kamu kaynağı da kullanılacaktır.

94. Bu itibarla kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilenlerle sınırlı olmak üzere Vakfın Kanun'da sayılan organlarına, Vakıf resmî senediyle oluşturulacak yeni birimlerine, Foruma veya Forum kapsamındaki etkinliklere Vakıf tarafından yazılı olarak davet edilen kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlar dışındaki katılımcılara kamu kaynağı kullanılmak suretiyle ücret ile harcırah ödenecektir.

95. Kanunla kurulan vakıfların yürütecekleri faaliyette toplumsal bir fayda bulunduğunu değerlendirmek suretiyle bu vakıflara belirli tutarda kamu kaynağı aktarılmasını öngörmek kanun koyucunun takdirindedir. Bununla birlikte düzenli olarak aktarılan kamu kaynağının kamu yararına uygun şekilde kullanılmasını güvence altına alan hükümlerin mevcut olması demokratik devlet ilkesinin bir gereğidir.

96. Kanun'da kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilenlerle sınırlı olmak üzere Vakfın Kanun'da sayılan organlarına, Vakıf resmî senediyle oluşturulacak yeni birimlerine, Foruma veya Forum kapsamındaki etkinliklere Vakıf tarafından yazılı olarak davet edilen kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlar dışındaki katılımcılara ödenecek ücretler ile harcırahların belirlenmesine yönelik herhangi bir ölçüt öngörülmemiştir. Başka bir ifadeyle

temel ilke ve esaslar düzenlenmeksizin kuralla ücret ile harcırahın belirlenmesi Mütevelli Heyetinin takdirine bırakılmıştır.

97. Buna göre kural uyarınca Mütevelli Heyeti kamu kaynakları kullanılarak ödenecek olan ücret ve harcırahın tutarını herhangi bir ilkeye bağlı olmaksızın belirleyebileceğinden Vakfın kamu kaynaklarını kamu yararına uygun şekilde kullanmasının güvence altına alınmadığı anlaşılmaktadır.

98. Bu itibarla Kanun’la kurulan Vakfın belirli tutarda kamu kaynağı kullanmasını öngörmek kanun koyucunun takdirinde ise de ücret ve harcırah ödenmesi bağlamında söz konusu kaynağın kullanımına ilişkin uyulması gereken temel ilke ve esaslar belirlenmeksizin kuralla Mütevelli Heyetine tanınan yetki demokratik devlet ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

99. Açıklanan nedenle kural, Anayasa’nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa’nın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa’nın 10. maddesi yönünden incelenmemiştir.

...

B. 7439 Sayılı Kanun’un Dava Konusu Kurallarının İncelenmesi

1. Kanun’un 4. Maddesinin (9) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan “...Mütevelli Heyeti tarafından belirlenir.” İbaresinin İncelenmesi

a. Anlam ve Kapsam

122. 7439 sayılı Kanun’un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında anılan Kanun’un amacının, söz konusu fıkra da öngörülen faaliyetleri gerçekleştirmek üzere merkezi Ankara’da bulunan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfının (Vakıf) kurulması ve faaliyetlerine ilişkin usul ile esasların belirlenmesi olduğu ifade edilmiştir.

123. Kanun’un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde Kanun’da geçen Mütevelli Heyeti ibaresinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Mütevelli Heyetini (Mütevelli Heyeti) ifade ettiği belirtilmiştir.

124. Kanun’un 4. maddesinin (9) numaralı fıkrasında Vakıf senediyle oluşturulacak birimlerde görev alacak yönetici ile personele, kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilenlerle sınırlı olmak üzere ödenecek ücretler ile harcırahların Mütevelli Heyeti tarafından belirleneceği, Vakfın organlarında, Vakıf senediyle oluşturulacak birimlerde ve Vakıf tarafından düzenlenecek toplantı, konferans gibi etkinliklerde kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenlere ödenecek harcırahların ise tabi oldukları mevzuat hükümlerine göre belirlenip Vakıf bütçesinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. Anılan fıkranın birinci cümlesinde yer alan “...Mütevelli Heyeti tarafından belirlenir.” ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

125. Bu itibarla Vakıf senediyle oluşturulacak birimlerde kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilen yönetici ile personele ödenecek ücret ve harcırah kural uyarınca Mütevelli Heyeti tarafından belirlenecektir.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

126. Dava dilekçesinde özetle; 7430 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...Mütevelli Heyet tarafından belirlenir." ibaresine yönelik gerekçelerle kuralın Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

127. 7439 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında anılan Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Vakfın kuruluş işlemlerinde kullanılmak ve kalanı kuruluşu tamamlandıktan sonra Vakfa bırakılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinden Vakıf adına açılacak hesaba beş milyon Türk lirasının aktarılacağı belirtilmiştir.

128. Buna göre Vakıfkamu kaynağı kullanılarak kurulacak, ayrıca kuruluşu için ayrılan kamu kaynağından artan tutar da Vakfa bırakılacaktır. Bunun yanında, Kanun'un 6. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (e) bendinde Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Enstitüsünün (Enstitü) giderlerinde kullanılmak üzere Gaziantep Büyükşehir Belediyesinden (Belediye) aktarılacak tutarlar, (f) bendinde ise genel bütçeden aktarılacak tutarlar Vakfın gelirleri arasında sayılmıştır. Dolayısıyla Vakfın faaliyetlerinde kamu kaynağı kullanılacağı anlaşılmaktadır.

129. Bu itibarla Vakıf senediyle oluşturulacak birimlerde kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilen yönetici ile personele kamu kaynakları kullanılmak suretiyle Mütevelli Heyeti tarafından belirlenen ücret ve harcırah ödenecektir.

130. Kanun'da Vakıf senediyle oluşturulacak birimlerde kamu kurum ve kuruluşları dışından görevlendirilen yönetici ile personele ödenecek ücret ve harcırahın belirlenmesine yönelik herhangi bir ölçüt öngörülmemiştir. Başka bir ifadeyle bahse konu ücret ve harcırahın tutarına ilişkin temel esaslar düzenlenmeksizin kuralla anılan tutarın belirlenmesi Mütevelli Heyetin takdirine bırakılmıştır.

131. Bu itibarla 7430 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...Mütevelli Heyet tarafından belirlenir." ibaresinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler bu kural yönünden de geçerlidir.

132. Açıklanan nedenle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 10. maddesi yönünden incelenmemiştir."

Tüm bu nedenlerle 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 5'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Mütevelli Heyeti kararıyla huzur hakkı verilebilir" ibaresi, Anayasa'nın 2 ve 10'uncu maddelerine aykırıdır; anılan ibarenin iptali gerekir.

4) 30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinin Anayasa'ya aykırılığı

7512 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı'nın gelirleri düzenlenmiştir. Bu gelir kalemleri arasında “vize aracılık hizmet gelirlerinden genel bütçeye aktarılacak pay düşüldükten sonra kalan kısımdan Vakfa aktarılacak tutarlar” sayılmıştır. Ancak iptali talep edilen bende konu “vize aracılık hizmet gelirlerinden genel bütçeye aktarılacak pay düşüldükten sonra kalan kısımdan Vakfa aktarılacak tutarlar” şeklindeki gelir kalemi, aşağıda gösterildiği üzere Anayasa'ya aykırıdır.

Hukuk devleti ilkesi bakımından: Hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa'ya ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa'nın bulunduğu bilinci olan devlettir (*Anayasa Mahkemesi'nin 02.06.2009 tarihli ve 2004/10 E.; 2009/68 K. sayılı Kararı*). Hukuk devletinin ön koşullarından olan hukuki güvenlik ilkesi hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, hukuki belirlilik ilkesi de kanun hükümlerinin şüpheye yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılabilir olmasını ve ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir (bkz. AYM 9.2.2017, 2016/143 E.– 2017/23 K. par. 13; RG. 12.4.2017-30036) (*Anayasa Mahkemesi'nin 04.05.2017 tarihli ve 2015/41 E.; 2017/98 K. sayılı Kararı*). Başka bir deyişle, hukuk devleti ilkesi gereğince, idareye davranışta bulunurken veya görevlerini yerine getirirken belirli oranda hareket serbestliği sağlayan takdir yetkisinin kullanımı mutlak, sınırsız, keyfi biçimde gerçekleşemez; idarenin takdir yetkisinin sınırları, keyfi işlem ve eylemleri önlemek amacıyla kanunla çizilmelidir.

İptali istenen kural, Anayasa'nın 2'nci maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesine iki açıdan aykırıdır.

Öncelikle, bir hukuk devletinde, kanunla kurulan özel hukuk tüzel kişilerinin gelir kalemleri, hukuki belirlilik ve güvenlik ilkeleri çerçevesinde düzenlenmelidir. Kanun koyucu, keyfi ve sınırsız yetki tanıyan bir kanun ihdas edemez; kurulan tüzel kişinin özel hukuk tüzel kişisi niteliği, bu yasağı hükümden düşürmez. Yukarıda ifade edildiği üzere, Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu bağlamında, vakıf statüsünde özel hukuk tüzel kişisidir. Ancak söz konusu Vakıf istisnai şekilde ve özgül bir usulle, kanun eliyle kurulmaktadır. Bu itibarla, kamu gücünün bir ifade şekli olan kanunla kurulan Vakfın gelirlerinin, açık ve net bir şekilde ortaya konulmalıdır. Ancak (ğ) bendi, öngörülemez bir durum yaratmaktadır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; 07.07.2010 tarihli ve 6004 sayılı Dışışleri Bakanlığı Personeline İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un ek 1'inci maddesi, aşağıdaki şekildedir:

“(1) Dışışleri Bakanlığı tarafından gerekli görülen durumlarda ve belirlenen ülkelerde, vize başvurularında azami üç yıl geçerli sözleşmelerle ve vize aracılık hizmet bedelinin %20'sinin genel bütçeye aktarılması kaydıyla, vize aracılık hizmeti sunacak kuruluşlar/firmalar Bakan onayıyla görevlendirilebilir. Buna ilişkin işlemlerde 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz. Buna ilişkin usul ve esaslar Dışışleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir. Alınacak payın genel bütçeye özel gelir olarak kaydedilmesine ve bakanlık bütçesinin ilgili tertiplerine özel ödenek yazılmasına Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

Vize aracılık hizmeti sunacak kuruluşlar/firmalar görevlendirildiği takdirde; vize aracılık hizmet bedelinin %20'si genel bütçeye aktarılacak, %80'i vize aracılık hizmeti sunacak kuruluşlar/firmaların uhdesinde kalacaktır.

İptali talep edilen (ğ) bendine göre; vize aracılık hizmet gelirlerinden genel bütçeye aktarılacak (%20'lik) pay düşüldükten sonra kalan kısımdan Vakfa aktarılacak tutarlar, gelir kalemi olarak sayılmıştır. Anılan (ğ) bendi, kanun koyucu tarafından açık ve net biçimde ihdas edilmemiştir. Şöyle ki anılan bent, iki farklı manaya gelebilir:

-ya vize aracılık hizmet gelirlerinin %20'si genel bütçeye aktarılacak ve sonra vize aracılık hizmeti sunacak kuruluşlara/firmalara verilecek %80'lik kısmın, "Mütevelli Heyeti başkanı olarak Bakan" ya da "Dışişleri Bakanlığı teşkilatının en üst konumunda bulunan amir olarak Bakan" tarafından belirlenecek bir bölümü, Vakfa aktarılacaktır. Bu durumda %80'lik kısmın ne kadarının, ne'ye göre Vakfa aktarılacağı belirsizdir. Yine bu belirsizlik, vize aracılık hizmeti sunacak kuruluşlar/firmaların verdikleri hizmet karşılığı alacağı ivazlara (mülklerine) öngörülemez biçimde el atılması sonucunu doğuracaktır.

-ya da Vakıf, 7512 sayılı Kanun'un birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan "şirket ve ticari işletme kurmak" şeklindeki faaliyetine istinaden; bir vize aracılık hizmeti sunacak kuruluş/firma kuracak ve %80'lik payın kurduğu bu kuruluşa/firmaya aktarılması üzerine %80'lik payın tamamını kendisi alacaktır. Ama bu durumda ticari işletmenin geliri, Vakfa aktarılacaktır. Amaçlananın bu opsiyon olduğu kabul edildiğinde; kanun koyucunun, Vakfın faaliyetleri arasında "vize aracılık hizmeti sunmak"ın niçin açıkça yazılmadığı şüphe uyandırmaktadır. Zira söz gelimi bazı faaliyet alanları ile gelir kalemleri ilişkilendirilmiştir: 3'üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde "yükseköğretim kurumları kurmak" sayılmış; bununla bağlantılı olarak 6'ncı maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde "Vakfa ait eğitim ve öğretim kurumlarının faaliyetlerinden elde edilecek gelirler" sayılmıştır. Kaldı ki 6'ncı maddenin birinci fıkrasının "Vakıf faaliyetlerinden elde edilecek muhtelif gelirler ile iktisadi işletmeler, iştirakler ve ortaklıklardan sağlanacak gelirler" şeklindeki (e) bendi, bu türden şirket ve ticari işletmelerden kazanılacak nakdi değerlere ilişkin gelir kalemidir.

Belirtildiği üzere, kurulan tüzel kişiliğin özel hukuka tabi olması, kanun koyucuyu keyfi ve sınırsız biçimde gelir kalemi saymama yükümlülüğünden bağışık tutamaz. Keyfiliğin reddi, kamu hukukunun temel bir ilkesidir ve bir kamu hukuku işlemi olan kanun da, kurulan tüzel kişiliğin niteliğinden bağımsız olarak; hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik (güvenlik) kıstaslarına tabidir. Bu nedenle, Vakfın gelirlerini sarıh bir biçimde düzenlemeyen iptali talep edilen bent, Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırıdır.

Tüm bu nedenlerle 7512 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi, Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırıdır; anılan bendin iptali gerekir.

5) 30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 7'nci maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

7512 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile "Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi ve bu Kanun kapsamında belirlenen faaliyetlerin icrası amacıyla" Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı (Vakıf) kurulmuştur. Anılan Kanun'un 7'nci maddesi, Vakfa tanınan muafiyetleri düzenlemektedir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasına göre Vakıf; a) yapılacak bağış ve yardımlar sebebiyle veraset ve intikal vergisinden, b) sahip olduğu ve olacağı

taşınmaz mallar bakımından her türlü tapu harçları ile emlak vergisi ve taşınmazlara bağlı her türlü resim ve harçlardan muaftır. İkinci fıkrasına göre Vakfa yapılacak bağış ve yardımlar; 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 13.06.2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir ve kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla bildirilecek gelirlerden veya kurum kazancından indirilebilecektir. Ancak Vakfa tanınan muafiyetlere ilişkin iptali talep edilen madde, Anayasa'ya aykırıdır.

Kamu yararı ve vergilerin kanuniliği ilkesi bakımından:

Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur (*Anayasa Mahkemesi'nin 17. 06. 2015 karar tarihli ve 2014/179 E.; 2015/54 K. sayılı Kararı*). Öte yandan Anayasa'nın 73'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. O halde verginin konulmasına, değiştirilmesine yahut kaldırılmasına ilişkin kanuni düzenlemelerin kamu yararı ihtiva etmesi gerekmektedir.

Kanun koyucu da iptali talep edilen maddenin birinci fıkrasıyla bir vergi muafiyeti getirmiştir. Veraset ve intikal vergisi bakımından yapılacak bağış ve yardımlara; tapu harçları ile emlak vergisi ve taşınmazlara bağlı her türlü resim ve harçlar bakımından sahip olduğu ve olacağı taşınmaz mallara muafiyet tanınmıştır. Yine iptali talep edilen maddenin ikinci fıkrasıyla vergiye yönelik idari işlemin aşamalarından tarha ilişkin olan matrahın tespitinde bir indirim öngörmüştür. Buna göre Vakfa yapılacak bağış ve yardımlar; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir ve kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla bildirilecek gelirlerden veya kurum kazancından indirilebilecektir.

Ancak bu muafiyet ve (matrah) indirimine yönelik yapılan kanuni düzenleme, kamu yararına yönelik değildir. Nitekim iptali talep edilen maddenin '*Maddeyle Vakfın muaf olacağı vergi, resim ve harçlar düzenlenmektedir.*' şeklindeki gerekçesinde⁶; somut, makul, açık bir gerekçe gösterilmemiştir. Diğer bir söyleyişle anılan 7'nci maddenin, Vakfın amacı ile faaliyet alanı bakımından ne türden bir yarar sağlayacağı temellendirilmemiştir.

Halbuki Vakıf, 7512 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesiyle kendisine tanınan faaliyet alanı ile birlikte; kamuya yararlı vakıf statüsünü aşacak biçimde bir sermaye şirketi gibi hareket edebilme kabiliyetine sahip olmuştur. Bu nedenle anılan birinci fıkranın (b) bendine konu muafiyet, Vakfa serbest piyasada haksız rekabet edebilme olanağı sağlayacaktır. Halbuki Anayasa'nın 2 ve 73'üncü maddeleri birlikte yorumlandığında; bir vergi muafiyeti tanınırken amaç, kamu yararı olmalıdır. Piyasa dengesini bozacak bu muafiyetin, kamu yararı barındırmadığı izahtan varestedir. Söz gelimi Vakıf bir ticari işletmede yürütülen faaliyet için gerekli malı, kendisi edinebilecek (kendi mülkiyetine alabilecek) ve kullanma hakkını ticari işletmesine bırakabilecektir. Vakfın ticari işletmesine bu mal, bir girdi olarak gözükmeyeceği için ticari işletme tarafından sunulan hizmetin fiyatları; daha düşük düzeyde seyredecektir. Bu durumda başka bir ticari işletme, kendi faaliyetlerini yürütmek için satın alacağı bu malın

⁶ Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, Yasama Dönemi: 28, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 111, Ankara, TBMM Basımevi, 2024, s. 7.

maliyetini, verdiği hizmetin fiyatına yansıtacak ve daha yüksek bir tutar belirleyecektir. Böylece Vakfın ticari işletmesi daha avantajlı konuma gelecektir.

Benzer biçimde anılan birinci fıkranın (a) bendi ile bağış ve yardımlara vergi muafiyeti tanınırken; anılan ikinci fıkra ile bağış ve yardımlar, matrahta indirim kalemi olacaktır. Her iki vergi avantajı birlikte değerlendirildiğinde; Vakıf yardımcılara ve bağışçılara, makul olmayan düzeyde kanuni imkan sunulduğu ortaya çıkacaktır. Söz gelimi Vakıf, kanunla kurulan diğer vakıflardan farklı olarak; üst düzeyde ticari yetkilerle donatılmıştır. Vakıf, bir iktisadi işletme kuracak; daha sonra bu iktisadi işletme aracılığıyla kendisine bağış ve yardımda bulunacak; bu bağış ve yardımı dolayısıyla Vakıf, veraset ve intikal vergisi vermeyecek ve iktisadi işletme, matrah tespitinde beyannamesinde göstermek suretiyle kazancından indirebilecektir. Diğer bir söyleyişle bahse konu bağış ve yardım konusu meblağ, hiç vergilendirmeyecektir. Bu durum, şeffaflığa ve hesap verilebilirliğe gölge düşürecektir.

Tüm bu nedenlerle 7512 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi, Anayasa'nın 2 ve 73'üncü maddelerine aykırıdır; anılan maddenin iptali gerekir.

6) 30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 9'uncu maddesiyle 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ek 20'nci maddesinin birinci fıkrasına eklenen “Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı,” ibaresinin Anayasa'ya aykırılığı

7512 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi, 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ek 20'nci maddesinin birinci fıkrasına “*Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı,*” ibaresinden sonra gelmek üzere; “*Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı,*” ibaresinin eklendiğini öngörmektedir.

7512 sayılı Kanun, 30.05.2024 tarihinde kabul edilip; 06.06.2024 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra; Anayasa Mahkemesi'nin 14.03.2024 tarihli ve 2022/21 E.; 2024/79 K. sayılı Kararı, 14.06.2024 tarihli ve 32576 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu ek 20'nci madde, Anayasa Mahkemesi'nin bahsi geçen kararı ile birlikte iptal edilmiştir. Bu kararın ilgili bölümü, aşağıdaki şekildedir:

“a. Genel Açıklama

46. 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 30. maddesinin ikinci fıkrasında herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların bu aylıkları kesilmeksizin genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmayacakları ve görev yapamayacakları hükmüne bağlanmıştır. Anılan maddenin üçüncü fıkrasında ise diğer kanunların emeklilik veya yaşlılık aylığı almaktayken emeklilik ya da yaşlılık aylıkları ve/veya diğer tazminatları kesilmeksizin atanmaya, çalıştırılmaya ya da görevlendirilmeye izin veren hükümleri ile 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun ek 11. maddesine göre 1/1/2005 tarihinden önce alınmış Bakanlar Kurulu kararlarının uygulanmayacağı öngörülmüştür.

47. 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin dördüncü fıkrasında bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı kişiler sayılmış, beşinci fıkrasında ise ikinci fıkra göre emeklilik veya yaşlılık aylığı kesilenlerin sigortalılıklarının sona erdiği tarihin yazılı istek tarihi olarak kabul edileceği ve ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre aylıklarının bu kişilere yeniden bağlanacağı belirtilmiştir.

48. Buna göre ilke olarak emeklilik veya yaşlılık aylığı alan kişilerin anılan maddenin ikinci fıkrasında sayılan idare, kurum ve kuruluşlarda bu aylıkları kesilmeden çalışmaları mümkün değildir.

49. Öte yandan 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesinin birinci fıkrasında Sosyal Güvenlik Kurumu (Kurum) tarafından işverenlere, sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara gelir veya aylık almakta olanlara ve bunların hak sahiplerine, genel sağlık sigortalıları ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere fazla ya da yersiz olarak yapıldığı tespit edilen anılan Kanun kapsamındaki her türlü ödemelerin geri alınması öngörülmüştür.

50. Bu itibarla 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen idare, kurum ve kuruluşlarda çalışanlara ödenen yaşlılık veya emeklilik aylıklarının yersiz ödeme niteliği taşıması nedeniyle geri alınması gerekecektir. Anılan aylıkların geri alınıp alınmayacağı hususunda Kuruma takdir yetkisi tanınmamıştır.

51. 17/6/2016 tarihli ve 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'nun 1. maddesinde anılan Kanun'un amacının yurt dışında insanlığın ortak birikim ve değerlerini esas alarak örgün ile yaygın eğitim hizmetleri vermek ve geliştirmek amacıyla okul öncesi eğitimden üniversite eğitimine kadar tüm eğitim süreçlerinde burslar vermek, okullar, eğitim kurumları ve yurtlar gibi tesisler açmak, yurt içi de dâhil olmak üzere bu kurumlarda görev alabilecek öğretmenleri yetiştirmek, bilimsel araştırmalar ve araştırma-geliştirme çalışmaları ile yayınlar yapmak, metotlar geliştirmek ve faaliyet gösterdiği ülkenin mevzuatına uygun diğer eğitim faaliyetlerini yürütmek için merkezi İstanbul'da bulunan Türkiye Maarif Vakfının kurulması ile işleyişine ilişkin usul ve esasları belirlemek olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (e) bendinde Cumhurbaşkanı kararıyla genel bütçeden ve ilgili kamu kurum ile kuruluşlarından aktarılabacak tutarlar Türkiye Maarif Vakfının gelirleri arasında sayılmıştır.

52. 5/5/2007 tarihli ve 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu'nun 1. maddesinde anılan Kanun'un amacının Türkiye'yi, Türkiye'nin kültürel mirasını, Türk dilini, kültürünü ve sanatını tanıtmak, Türkiye'nin diğer ülkeler ile dostluğunu geliştirmek, kültürel alışverişini artırmak, bununla ilgili yurt içi ve yurt dışındaki bilgi ile belgeleri dünyanın istifadesine sunmak, Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek, Türkiye'de Yunus Emre Enstitüsü ve yurt dışında Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri açmak için merkezi Ankara'da bulunan Yunus Emre Vakfının kurulmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu Kanun'un 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde genel bütçeden ve ilgili kamu kurum ile kuruluşlarınca aktarılabacak tutarlar Yunus Emre Vakfının gelirleri arasında sayılmıştır.

53. 19/2/2009 tarihli ve 27146 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Kızılay Derneği Tüzüğü'nün 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasında tam adı Türkiye Kızılay Derneği olan kuruluşun Türk Kızılayı ile Kızılay adlarını da kullandığı ve genel merkezinin Ankara'da bulunduğu ifade edilmiş; 57. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ğ) bendinde ise hükümet, özel

idare ve belediyelerle diğer resmî ve özel kuruluşlarca kanunlar ile teamüllere göre tahsis edilmiş gelirler Türkiye Kızılay Derneğinin gelirleri arasında sayılmıştır.

54. 13/10/1934 tarihli ve 2827 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 19/9/1934 tarihli ve 2/1288 sayılı Bakanlar Kurulu kararnamesiyle Yeşil Hilal Cemiyeti kamu yararına çalışan cemiyetler arasına alınmış, daha sonra anılan cemiyet Türkiye Yeşilay Cemiyeti adını almıştır.

55. 24/5/2013 tarihli ve 6487 sayılı Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 33. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından söz konusu cemiyet ile aynı amaçları gerçekleştirmek üzere merkezi İstanbul’da bulunan Türkiye Yeşilay Vakfı adında vakfın kurulacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda 18/1/2015 tarihli ve 29240 sayılı Resmî Gazete’de İstanbul 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2/12/2014 tarihli ve E.2014/480, K.2014/425 sayılı tescil kararıyla Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından Türkiye Yeşilay Vakfının kurulduğu ilan edilmiştir. 6487 sayılı Kanun’un 33. maddesinin (4) numaralı fıkrasında ise amaçlarını gerçekleştirmek üzere 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 29. maddesi hükmüne tabi olmaksızın her yıl Sağlık Bakanlığı bütçesinde Türkiye Yeşilay Vakfına ödenek ayrılacağı belirtilmiştir.

56. Anılan Kanun’un 18. maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendinde merkezî yönetim kapsamında olmayıp merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşların listesi, TBMM’de görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere merkezî yönetim bütçe kanunu teklifine Cumhurbaşkanlığı tarafından eklenecek hususlar arasında sayılmıştır.

57. Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği ve Yeşilay Vakfı 2023 ve 2024 yıllarına ilişkin merkezî yönetim bütçe kanunu tekliflerine Cumhurbaşkanlığı tarafından eklenen belgelerde merkezî yönetim bütçesinden yardım alan idare, kurum ve kuruluşlar arasında gösterilmiştir.

58. 7430 sayılı Kanun’un 1. maddesinde anılan Kanun’un amacının; uluslararası gündemi belirleme niteliğini haiz bölgesel ve küresel meselelerin, dünya çapında tanınırlığı olan siyasetçilerin, resmî yetkililerin, kanaat önderlerinin, düşünürlerin ve uzmanların katkılarıyla ele alınacağı, sonuçlarına uluslararası toplumun bir referans kaynağı olarak başvurabileceği Antalya Diplomasi Forumunu düzenleyecek olan ve merkezi Antalya’da bulunan Antalya Diplomasi Forumu Vakfının kurulması ile faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek olduğu ifade edilmiştir. Kanun’un geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde söz konusu Vakfın kuruluş işlemlerinde kullanılmak ve kalanı kuruluşu tamamlandıktan sonra Vakıfta kalmak üzere Dışişleri Bakanlığı bütçesinden beş milyon Türk lirasının Vakfa aktarılacağı belirtilmiş, 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde ise Cumhurbaşkanı kararı ile genel bütçeden ve ilgili kamu kurum ile kuruluşlarının bütçelerinden Vakfa kaynak aktarılması öngörülmüştür.

59. 7439 sayılı Kanun’un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında anılan Kanun’un amacının; ülkemizde ve kültürel, tarihî bağlarımızın ve ilişkilerimizin olduğu dünyanın diğer bölgelerinde Türk ile İslam arkeolojisi ve ilgili bilim alanlarında insanlığın ortak birikim ile değerlerini esas alarak tarih öncesinden günümüze arkeoloji ve kültürel miras konusunda tarih ile kültüre odaklanmış bilimsel araştırmalar yapmak, bu araştırmaları teşvik etmek, yapılan araştırmaları yayımlamak, arşivleme çalışmaları gerçekleştirmek, araştırmacıların erişebileceği kütüphaneler oluşturmak, özel müzeler açmak, dünya arkeoloji ve kültürel miras camiasındaki bilim topluluklarıyla kültürel miras alanında iş birlikleri gerçekleştirmek, yurt

dışında arkeolojik kazı, araştırma ve inceleme faaliyetlerinde bulunmak üzere, merkezi Ankara'da bulunan Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfının kurulması ile faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek olduğu ifade edilmiştir. Kanun'un geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde söz konusu Vakfın kuruluş işlemlerinde kullanılmak ve kalanı kuruluşu tamamlandıktan sonra Vakfa bırakılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinden Vakıf adına açılacak hesaba beş milyon Türk lirasının aktarılacağı belirtilmiş, 6. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (f) bendinde ise genel bütçeden aktarılacak tutarlar Vakfın gelirleri arasında sayılmıştır.

60. Bu itibarla Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yer alan kuruluşlardır.

b. Anlam ve Kapsam

61. 5510 sayılı Kanun'un ek 20. maddesinin dava konusu birinci fıkrasına 7430 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle "...Antalya Diplomasi Forumu Vakfı,..." ibaresi, 7439 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle de "...Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı,..." ibaresi eklenmiştir. 5510 sayılı Kanun'un ek 20. maddesinin birinci fıkrası ile fıkraya eklenen ibareler dava konusu kuralların bir kısmını oluşturmaktadır.

62. Kurallarda herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfında görev alanların bu aylıklarının kesilmeyeceği hükme bağlanmıştır. Buna göre kurallarla herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olan kişilere bu aylıkları kesilmeksizin Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfında çalışma imkânı tanınmıştır. Başka bir ifadeyle emeklilik veya yaşlılık aylığı almaktayken anılan kuruluşlarda çalışanlar hakkında 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin ikinci fıkrasının uygulanmaması öngörülmüştür.

63. 5510 sayılı Kanun'un ek 20. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce anılan maddenin birinci fıkrası kapsamına girenler adına Kurum tarafından fazla veya yersiz olarak yapılan ödemelerle ilgili borç çıkarılmayacağı, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımlarının terkin edileceği ve tahsil edilmiş tutarların iade ve mahsup edilmeyeceği, ikinci cümlesinde ise bu fıkra hükümlerinin uygulanması sebebiyle geçmişe dönük aylık, aylık farkı ve bayram ikramiyesinin ödenmeyeceği belirtilmiştir. Söz konusu birinci cümlelerin "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce birinci fıkra kapsamına girenler adına Kurum tarafından fazla ve yersiz olarak yapılan ödemeler borç çıkarılmaz, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımları terkin edilir..." bölümü dava konusu diğer kuralı oluşturmaktadır. Kural uyarınca anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık almakta iken Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfında görevlendirilenler adına Kurum tarafından fazla ya da yersiz olarak yapılan ödemelerle ilgili borç çıkarılmayacak, bu kapsamda daha önce çıkarılmış borçların da ödenmemiş olan kısımları terkin edilecektir. Başka bir deyişle söz konusu kişilere yapılan yaşlılık veya emeklilik

aylığı ödemeleri yersiz ödeme olarak nitelendirilmeyecek, daha önce yersiz ödeme nedeniyle çıkarılan borçların ödenmemiş kısımları ise tahsil edilmeyecektir.

64. Maddenin üçüncü fıkrasının dava konusu bir diğer kural olan birinci cümlesinde ise birinci fıkra kapsamına giren kuruluşların, ilgili kanunlarında belirtilen şartları haiz olmaları kaydıyla anılan Kanun ile diğer kanunlar uyarınca sağlanan prim teşvik, destek ile indirimlerinden yararlandırılacağı ve maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yararlanılan prim teşvik, destek ile indirimlerinden usulüne uygun olarak yararlanılmış sayılacağı öngörülmüştür. Kurala göre Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı ilgili kanunlarda belirtilen şartları sağlamaları kaydıyla Kanun ile diğer kanunlar uyarınca sağlanan prim teşvik, destek ve indirimlerinden yararlandırılacak, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yararlandıkları prim teşvik, destek ve indirimlerinden usulüne uygun olarak yararlanılmış sayılacaktır.

c. İptal Talebinin Gerekçesi

65. Dava dilekçelerinde özetle; dava konusu kuralların yaşlılık veya emeklilik aylığı almaktayken bütçeden yardım alan kuruluşlarda çalışan kişiler arasında farklı muamele öngördüğü, gerekçede aylıklarının kesilmemesi suretiyle ilgili kuruluşlarda çalışan kişilere tanınan imtiyazın haklı bir nedeninin gösterilmediği, ayrıca genel bütçeden yardım alan kuruluşlardan bir kısmının prim borçlarının ortadan kaldırılmasının da haklı bir nedeninin bulunmadığı ve Kurumun gelir kaybına uğramasına yol açtığı, bu durumun ise devletin sosyal güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alma yükümlülüğüyle bağdaşmadığı, kuralların kapsamına giren kuruluşlarda görev alacak kişilerin liyakat esaslarına aykırı şekilde seçilebileceği dikkate alındığında bu kişilerin emeklilik veya yaşlılık aylıklarının kesilmemesinin hakkaniyete aykırı olduğu, makul bir nedene dayanmayan kuralın devletin temel amaç ve görevleriyle çeliştiği, ayrıca uluslararası sözleşmelerin mülkiyet ile sosyal güvenlik hakkına ilişkin hükümlerini de ihlal ettiği belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 5., 10., 35., 60. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

ç. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

i. Birinci Fıkra ile Anılan Fıkraya Eklenen "...Antalya Diplomasi Forumu Vakfı, ..." ve "...Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı, ..." İbareleri

66. Anayasa'nın 60. maddesinde "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir./ Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar." denilmiştir. Buna göre sosyal güvenlik herkes için bir hak ve bunu gerçekleştirmek devlet için bir görevdir.

67. Anayasa'nın anılan maddesinde kullanılacak yöntem bakımından bir hüküm bulunmadığından sosyal güvenliği sağlayacak yöntemleri belirleme hususunda kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmaktadır. Bu bağlamda uygulanmakta olan sosyal sigorta tekniği, kişi ve sosyal riskler bakımından kapsamı ile kullanılan mali kaynak açısından sosyal güvenliğin sağlanmasında sosyal yardımlar ve sosyal hizmetlerle kıyaslanamayacak kadar önemli bir rol oynamaktadır (AYM, E.2022/15, K.2022/73, 1/6/2022, §§ 26, 27).

68. Kurallarda Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel

Miras Vakfında görev alanların emeklilik veya yaşlılık aylıklarının kesilmeyeceği öngörülmüştür.

69. Yaşlılık kişinin biyolojik durumu itibarıyla çalışma gücünün azalmasına bağlı olarak gelir kaybına uğramasına yol açabilen ve sosyal sigortaların kapsamına giren sosyal bir risk olarak kabul edilmektedir. Söz konusu risk yönünden sağlanan güvence ise ilke olarak kanunla öngörülen yaşa gelmiş olan ve diğer şartları da sağlayan kişilere düzenli aralıklarla belirli bir tutarda sosyal sigorta yardımının yapılmasıdır.

70. Anılan yardım 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nda yaşlılık aylığı, 5434 sayılı Kanun'da ise emekli aylığı şeklinde ifade edilmiştir. 5510 sayılı Kanun'da ise tüm sigortalılar yönünden söz konusu yardım yaşlılık aylığı şeklinde anılmıştır.

71. Yaşlılık veya emeklilik aylığı için öngörülen yasal şartları taşıyan kişilerin çalışma güçlerini tümüyle kaybetmemeleri, başka bir ifadeyle biyolojik açıdan çalışabilecek durumda olmaları mümkündür. Bağlanan aylığın ilgililer için öznel açıdan yetersiz olması ya da ilgililerin hayat standartlarını yükseltmek istemeleri gibi bazı nedenler ise yaşlılık veya emeklilik aylığı almakta olan kişilerin hayatlarının geri kalan bölümünün tümünde dinlenmek yerine bir kısmında çalışmayı tercih etmelerine yol açabilmektedir. Bununla birlikte yaşlılık riskine karşı öngörülen sosyal sigorta yardımını almakta olan kişilerin yeniden çalışmaya başlamaları belirli hukuki sonuçlar doğurabilmektedir.

72. Nitekim yaşlılık veya emeklilik aylığı alanların 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında bulunan idare, kurum ve kuruluşlarda çalışamayacakları öngörülmüştür. Buna karşın kurullarla Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfında çalışanlara bu çalışma karşılığında alacakları ücretle birlikte yaşlılık veya emeklilik aylığını da alma imkânı tanınmıştır.

73. Genç nüfusun anılan fıkra kapsamındaki kurum ve kuruluşlarda istihdamının artırılması amacıyla, yaşlılık veya emeklilik aylığı bağlanmış kişilerin yeniden bu kurum ve kuruluşlarda çalışmaları durumunda yaşlılık ya da emeklilik aylığından çalıştıkları süre boyunca yararlanamayacaklarının öngörülmesi sınırlı kamu kaynaklarının etkin biçimde kullanımının bir görünümü olarak kabul edilebilir (bu yöndeki değerlendirmeler için bkz. AYM, E.2019/50, K.2019/96, 25/12/2019, § 36). Bu itibarla belirli idare, kurum ve kuruluşlarda çalışanların yaşlılık veya emeklilik aylıklarının kesilmeyeceğinin öngörülmesi sosyal güvenlik hakkı bağlamında eşitlik ilkesinin ihlal edilmemesi şartıyla mümkündür.

74. Anayasa'nın 10. maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir./ Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz./ Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz./ Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz./ Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." denilmiştir.

75. Anayasa'nın anılan maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı; aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişilere ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2017/47, K.2017/84, 29/3/2017, § 18; E.2020/95, K.2022/3, 26/1/2022, § 25).

76. Eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Bundan sonra farklı muamelenin objektif ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve nihayetinde objektif ve makul bir temele dayanıyorsa söz konusu farklı muamelenin ölçülü olup olmadığı hususları irdelenmelidir. Ölçülülük ilkesi, amaç ve araç arasında hakkaniyete uygun bir dengenin bulunması gereğini ifade eder. Diğer bir ifadeyle bu ilke, farklı muamelenin öngörülen objektif amaç ile orantılı olmasını gerektirmektedir (AYM, E.2016/205, K.2019/63, 24/7/2019, § 65; E.2021/1, K.2021/32, 29/4/2021, §32).

77. Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin ikinci fıkrasında sayılan kuruluşların kapsamındaysa da kurallarda emeklilik veya yaşlılık aylığı alan kişilerin aylıkları kesilmeksizin anılan cemiyet, vakıf ve derneklerde çalışabilecekleri belirtilmek suretiyle söz konusu fıkra istisna getirilmiştir.

78. Emeklilik veya yaşlılık aylığı almaktayken kurallarda sayılan kuruluşlarda çalışanlar ile anılan kuruluşlarla benzer konularda faaliyet yürüten ve fıkra kapsamına giren diğer kurum ve kuruluşlarda çalışanların karşılaştırılmaya müsait şekilde benzer durumda bulundukları açıktır. Fıkra kapsamına giren diğer kuruluşlarda çalışanların emeklilik ya da yaşlılık aylıkları kesildiği hâlde kuralların kapsamına giren kuruluşlarda çalışanların emeklilik veya yaşlılık aylıklarının kesilmeyeceğinin hükme bağlanması suretiyle karşılaştırılmaya müsait şekilde benzer durumda bulunanlar arasında sosyal güvenlik hakkı bağlamında farklı muamelenin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

79. Kurallarla, emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olan kişilerin bu aylıkları kesilmeden Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı ile Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfında çalışmalarına imkân tanınması suretiyle öngörülen farklı muamelenin nesnel ve makul bir nedeni bulunmamaktadır.

80. Bu itibarla sosyal sigorta yardımlarından yararlanma bakımından kurallarda belirtilen kuruluşlarda çalışanlar ile anılan kuruluşlarla aynı ya da benzer konularda faaliyet gösteren idare, kurum ya da kuruluşlarda çalışanlar arasında öngörülen farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanmaması nedeniyle sosyal güvenlik hakkı bağlamında eşitlik ilkesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

81. Açıklanan nedenle kurallar, Anayasa'nın 10. ve 60. maddelerine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Basri BAĞCI ve Muhterem İNCE bu görüşe katılmamışlardır.

Kurallar, Anayasa'nın 10. ve 60. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 2., 5., 35. ve 90. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

ii. İkinci Fıkranın Birinci Cümlesinin “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce birinci fıkra kapsamına girenler adına Kurum tarafından fazla ve yersiz olarak yapılan ödemeler borç çıkarılmaz, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımları terkin edilir...” Bölümü ile Üçüncü Fıkranın Birinci Cümlesi

82. 5510 sayılı Kanun'un ek 20. maddesinin dava konusu birinci fıkrasının iptali nedeniyle anılan maddenin ikinci fıkrasının dava konusu bölümü ile üçüncü fıkrasının dava konusu birinci cümlesinin uygulanma imkânı kalmamıştır.

83. Açıklanan nedenle anılan bölüm ile cümle 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında değerlendirilmiş ve bu bölüm ile cümle yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmasına gerek görülmemiştir.”

7512 sayılı Kanun ile bahsi geçen iptal kararının Resmi Gazete’de yayımlanmasıyla hukuk dünyasında bir garabet doğmuştur. Şöyle ki 7512 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesiyle 5510 sayılı Kanun’un ek 20’nci maddesinin birinci fıkrasına “Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı,” ibaresinden sonra gelmek üzere; “Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı,” ibaresi eklenmiş ve fakat daha sonra (7512 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesiyle) ekleme yapılan ek madde, Anayasa’nın 10 ve 60’ncı maddelerine aykırı olduğundan bahisle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Dolayısıyla 7512 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesi de kendiliğinden hükümsüz ve dahi işlevsiz kalmıştır.

Başka bir anlatımla Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sisteminde 7512 sayılı Kanun’a ilişkin arama:⁷

“Değiştirilen hükümler

MADDE 9- (1) (31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile ilgili olup, yerine işlenmiştir.)”

şeklinde iken; 5510 sayılı Kanun’a ilişkin arama:⁸

“EK MADDE 20 – (Ek:21/12/2021-7346/24 md.) (İptal Madde: Anayasa Mahkemesinin 14/3/2024 Tarihli ve E: 2022/21, K: 2024/79 Sayılı Kararı ile.)”

⁷ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7512&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> (Erişim tarihi: 28.06.2024).

⁸ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5510&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> (Erişim tarihi: 28.06.2024).

şeklindedir.

Hukuki yönden oluşan söz konusu karışıklığı gidermek adına; tarafımızca 7512 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesiyle 5510 sayılı Kanun'un ek 20'nci maddesinin birinci fıkrasına eklenen “*Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı*,” ibaresinin de iptali talep edilmektedir.

İptal edilen ek madde 20'nin birinci fıkrasına göre herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, Türkiye Kızılay Derneği, Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfı, Antalya Diplomasi Forumu Vakfı, Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfında görev alanların bu aylıkları kesilmeyecektir. Yine iptali talep edilen ibareyle anılan ek madde 20'nin kapsamına Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı da dahil edilmektedir. Başka bir anlatımla herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alanların bu aylıkları kesilmeyecektir. Ancak iptali talep edilen ibareye istinaden herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alanların bu aylıklarının kesilmemesi, Anayasa'ya aykırıdır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 30'uncu maddesinde; emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta iken sayılı kurum ve kuruluşlarda görev aldığı takdirde; almakta olduğu emeklilik veya yaşlılık aylığının kesilip kesilmeyeceği durumlar düzenlenmektedir. Anılan 30'uncu madde:

“Madde 30- Cumhurbaşkanı tarafından (...) [1] atanan veya görevlendirilenler, Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyelerine ve Sağlık Bakanlığının tabip ve uzman tabip kadrolarına yapılacak atamalar hariç olmak üzere, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, genel bütçeye dahil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar. Diğer kanunların bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanmaz. (1) [2] [3]

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar.

Diğer kanunların emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta iken emeklilik veya yaşlılık aylıkları ve/veya diğer tazminatları kesilmeksizin atanmaya, çalıştırılmaya veya görevlendirilmeye izin veren hükümleri ile 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun ek 11 inci maddesine göre 1.1.2005 tarihinden önce alınmış Bakanlar Kurulu kararları uygulanmaz.

Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri; [4]

a) Cumhurbaşkanlığına seçilenler,

- b) Cumhurbaşkanı yardımcılığı veya bakanlığa atananlar,⁽⁴⁾
- c) Yasama Organı üyeliğine seçilenler,
- d) Mahalli idareler seçimleri sonucuna göre görev alanlar,
- e) Sadece toplantı veya huzur ücreti ya da hakkı ödenen görevleri yürütenler ile yönetim ve denetim kurulu üyeliği ücreti karşılığında görevlendirilenler,
- f) Yaş haddini aşmamış olmaları kaydıyla her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler (üniversitelerde ders ücreti karşılığı ders görevi verilenler hakkında yaş haddini aşmamış olmaları kaydı aranmaz.),
- g) Vakıf üniversitelerinde görev alanlar,
- h) Özel kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde emeklilik veya yaşlılık aylığı kesilmeksizin çalıştırılma veya görev yapma hakkı verilenlerden Cumhurbaşkanı tarafından (...) ⁽⁴⁾ atanan veya görevlendirilenler ve Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler, ⁽⁴⁾
- i) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 60 ıncı maddesinin (a) fıkrası uyarınca Yasama Organı üyeliğinin bitiminden sonra öğretim üyesi olarak atanmış olanlar,
- j) (Ek: 31/10/2016-KHK-678/20 md.; Değiştirilerek kabul: 1/2/2018-7071/20 md.) 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 36 ncı maddesi kapsamında istihdam edilen ihtiyat pilotlar ile Millî Savunma Bakanlığı ve bağlı birimlerinde personel ve askeri öğrenci temin faaliyetine yönelik hizmetlerin yürütülmesi için görevlendirilen emekli subay ve astsubaylar,
- k) (Ek: 17/4/2017-KHK-690/34 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/30 md.) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesine göre görevlendirilen güvenlik korucuları,

Hakkında uygulanmaz. ^{(4)[5]}

(Ek fıkra: 10/1/2013-6385/2 md.) İkinci fıkraya göre emeklilik veya yaşlılık aylığı kesilenlerin sigortalılıklarının sona erdiği tarih yazılı istek tarihi kabul edilerek ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre aylıkları yeniden bağlanır.”

şeklindedir. Söz konusu maddenin lafzından da anlaşılacağı üzere; emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta iken sayılı kurum ve kuruluşlarda görev alanlar bakımından, kural bu aylıklarının kesilmesi; istisna, kesilmemesidir. İptali talep edilen ibareyle de herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alanların bu aylıkları kesilmeyeceğine delalet edilmekte; istisnaların kapsamı genişletilmektedir. Bu durum, Anayasa’ya aykırıdır.

İhtilafı kural, bu itibarla, aşağıdaki yönlerden Anayasa’ya aykırıdır.

a) Sosyal devlet ilkesi, Devletin temel amaç ve görevleri, eşitlik ilkesi ile sosyal güvenlik hakkı bakımından:

Türkiye Cumhuriyeti, Anayasa'nın 2'nci maddesinde sosyal devlet olarak nitelendirilmiş ve Anayasa'nın 5'inci maddesinde Devletin temel amaç ve görevleri arasında *"kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak"* sayılmıştır. Söz konusu anayasal hükümlerin bir tezahürü, Anayasa'nın 60'ıncı maddesinde güvencelenen sosyal güvenlik hakkıdır. Nitekim Anayasa Mahkemesi de bir kararında:

"22. Anayasa'nın 60. maddesinde "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliğı sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar." denilmektedir. Buna göre sosyal güvenlik herkes için bir hak ve bunu gerçekleştirmek devlet için bir görevdir.

23. Sosyal güvenlik, kişilerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin, kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerlerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerinin en aza indirilmesi, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardının güvence altına alınmasıdır. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kuruluşları oluşturularak kişilerin yaşlılık, hastalık, malullük, kaza ve ölüm gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır. Kişilere sağlanan bu anayasal güvencelerin yaşama geçirilebilmesi için devlet tüm çalışanlara sosyal güvenlik hakkını sağlamak ve bunun için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür."

şeklindeki temellendirmeyi kaleme almıştır (Anayasa Mahkemesi'nin 29.04.2021 tarihli ve 2021/1 E.; 2021/32 K. sayılı Kararı).

Söz konusu hakkın uygulamadaki karşılıklarından biri, uzun vadeli sigorta kolları arasında kategorize edilen emeklilik veya yaşlılık aylığıdır. Emeklilik veya yaşlılık aylığı, sosyal güvenlik hukuku bağlamında, özetle aşağıdaki biçimde tanımlanmaktadır:

"İnsanlar genellikle belirli bir yaşa ulaştıktan sonra çalışma gücünü kısmen veya tamamen yitirerek artık çalışma hayatından çekilme gereğı duyarlar. Bu durumda, sürekli bir gelir kaybına yol açan uzun süreli fizyolojik bir risk ortaya çıkmış olur. İşte yaşlılık sigortası, bu nedenden ötürü ortaya çıkan gelir kayıplarını karşılamak amacını güder. Yaşlılık sigortası bir ülkenin sosyal güvenlik sisteminde tartışmasız en önemli yeri işgal eder. Kamusal sosyal güvenlik sistemleri içinde en büyük gider payına yaşlılık sigortası sahip olur. ... Bunun çeşitli nedenleri vardır. Bir kere yaşlılık riski sosyal sigortalar uygulamasında güvence altına alınması en zor olan risktir. Bu uzun süreli risk olup kapsamlı bilgi ve çalışma gerektirir. Sigorta kolları içinde en fazla aylık ödenen ve en fazla gider kolunu oluşturan sigorta koludur. Bir sosyal risk olarak yaşlılığı tanımlamak gerekirse "yaşlanmaya bağlı olarak, ferdin çalışma gücünü kısmen veya tamamen kaybederek düzenli ve yeterli gelir getiren bir iş tutamaz veya kendi geçimini kendi gücüyle sağlayamaz hale geldiğı biyolojik bir durumdur" diyebiliriz. Bu özelliğı ile yaşlılığı bir tür malullük durumu olarak nitelendirmek mümkündür.

Yaşlılık sigortası da tıpkı malullük sigortası gibi uzun vadeli yatırımlar yapan bir sosyal sigorta türüdür. Bu sigortanın amacı, yaşın ilerlemiş olması nedeniyle çalışma gücünün azalmasından veya kaybindan dolayı dinlenme (emeklilik) gereğini duyan sigortalıya, ömrünün iş göremediğı geri kalan kısmı için yardım etmek, geçimini sağlayacak sürekli bir gelir sağlamaktır. Bu, bir bakıma da vatandaşın uzun yıllar çalışması ile topluma sağladığı (ya da sağladığı varsayılan) ekonomik katkıların devlet tarafından ona sahip çıkılarak ödüllendirilmesi anlamına gelir. Denebilir ki, yaşlılık bir durum, emeklilik ise bu durumun olması gereken bir sonucudur.

Öte yandan, yaşlılık sigortasının önemli bir amacı da istihdam politikasına hizmet etmektir. Çünkü, yaşlanarak çalışma güçlerini tamamen değilse de kısmen yitirmiş kişilerin faal çalışma hayatından çekilmeleri sağlanarak gençlere çalışacakları iş alanları açılmış olacaktır. Bu nedenle ideal bir emeklilik yaşından söz etmek de çok isabetli değildir. Genç nüfusu az olan ülkelerde emeklilik yaşının yüksek olması kaçınılmazdır.’⁹

Başka bir anlatımla Anayasa’nın 60’ıncı maddesinin amir hükmü gereğince; sosyal güvenlik hakkı, herkese tanınmaktadır. O halde Devlet, Anayasa’nın 10’uncu maddesi gereğince sosyal güvenlik hakkı bağlamında benzer koşullar içinde olan ve özdeş nitelikte bulunanlar bakımından eşit muamele yapmalıdır. Ancak iptali talep edilen ibare nedeniyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlardan Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alanların bu aylıklarının kesilmeyeceği hüküm altına alınmakta ve bu kişi kategorisi için kayırma/ayrımcılık yapılmaktadır. Halbuki münferit olayda, benzer kişi kategorileri arasında gerçekleştirilen ayırma ilişkin bir ‘*haklı neden*’ var olduğu takdirde; bu ayırım, hukuka uygun kılınmaktadır.

Zira Anayasa Mahkemesi’nin ifade ettiği üzere; “[Eşitlik ilkesi] ile güdülen amaç, benzer koşullar içinde olan, özdeş nitelikte bulunan durumların yasalarca aynı işleme uyruk tutulmasını sağlamaktır.” (Anayasa Mahkemesi’nin 13.04.1976 tarihli ve 1976/3 E.; 1976/3 K. sayılı Kararı). Yine AYM’ye göre; “Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir” (Anayasa Mahkemesi’nin 07.02.2006 tarihli ve 2006/11 E.; 2006/17 K. sayılı Kararı). Eşitlik ilkesinin ihlal edilip edilmediği hususunun tespitinde, somut olayda yapılan ayırımın haklı bir nedene dayanıp dayanmadığı noktası dikkate alınır: “Anayasa’nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik, mutlak anlamda bir eşitlik olmayıp, ortada haklı nedenlerin bulunması halinde, farklı uygulamalara imkan veren bir ilkedir” (Anayasa Mahkemesi’nin 11.12.1986 tarihli ve 1985/11 E.; 1986/29 K. sayılı Kararı).

Buna ilave olarak Kaboğlu’nun belirttiği üzere;

“HUKUKSAL EŞİTLİK- İnsan hakları sorunsalı (problematikliği) eşitçi ve liberal ideolojiye dayandığından, ‘eşitlik’, özgürlükler hukukunun ‘eksen’ kavramlarından biridir. Hukuksal eşitlik, salt anlamda eşitliği ifade etmez. Ancak, hukuksal güvenliğin tek kaynağı olarak eşitlik, sadece kabul edilebilir ve hoşgörülebilir bir ‘farklılaşma’ya olanak tanıyabilir; yasadışı ve kabul edilemez bir ‘ayrımcılık’, hukuksal eşitliğin dışında kalır. Hukuk, evrensel bir ölçü ve bireylerin özgürlüğünün eşit derecesini kurar. Bu evrensel ve eşit ölçüyü uygularken hukuk, bireyin özgürlüğünü insanlar arasındaki ilişkilerde değerlendirir, onun ‘ölçüsü’nü ayarlar ve düzenler. Kısaca, ‘özgürlüğün matematiği olarak hukuk’, eşitliği ifade eder.’¹⁰

Ne var ki, iptali talep edilen ibarenin yer aldığı 9’uncu maddenin gerekçesinde¹¹ Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alanlar bakımından söz konusu aylıkların kesilmemesine ilişkin haklı neden temellendirilmemiştir. Bu kişiler, Dışişleri Teşkilatını

⁹ Tuncay, A. Can, Emekçi, Ömer, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, İstanbul, Beta Basım, Yenilenmiş B. 18, 2016, s. 463, 464.

¹⁰ Kaboğlu, İbrahim Ö., Özgürlükler Hukuku 1 İnsan Hakları Genel Kuramına Giriş, Ankara, İmge Kitabevi, Yenilenmiş B. 7, 2013, s. 15.

¹¹ Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, Yasama Dönemi: 28, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 111, Ankara, TBMM Basımevi, 2024, s. 8.

Güçlendirme Vakfında görev almak suretiyle çalışırken dahi; (sosyal güvenlik hakkının “yaşlanmaya bağlı olarak, çalışma gücünü kısmen veya tamamen kaybeden fertler” bakımından somut bir görünümü olan) emeklilik veya yaşlılık aylıkları kesilmemektedir. Halbuki bir kimse, emeklilik veya yaşlılık aylığı alırken çalışmaya başladığında; bu aylığı, açıklandığı üzere, kural olarak kesilmektedir. İptali talep edilen ibare, emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bakımından bu aylıklarını alırken çalıştıkları kurum ve kuruluşları (başka kurum ve kuruluşlarda istihdam edilme yahut Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alma) esas alarak keyfi muamele farklılıklarına (aylığı kesme yahut kesmeme) yol açmaktadır. Kanun koyucu, bu türden bir istisna getirmek suretiyle; sosyal güvenlik hakkı bağlamındaki avantajların dağıtımı bakımından Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alanları daha fazla korunmaya mazhar kılmıştır. Devlet, emeklilik veya yaşlılık aylığı almaya hak kazanmak için gerekli şartları sağlayan ve özdeş konumda bulunan kimseler bakımından; sosyal güvenlik hakkına ilişkin pozitif yükümlülüğünü; görev alınacak kurum veya kuruluş bakımından farklılaştırarak; yerine getirmekte yahut getirmemektedir. Kaldı ki emeklilik veya yaşlılık aylığı; kişinin insan onuruna yaraşır asgari yaşamını idame ettirmesini sağlamak için verilmekte ve fakat söz konusu kimseler çift gelir elde etmekte, onlar bakımından bir türden imtiyazlı statü oluşturmaktadır. Bir kimseye emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanmasının *ratio legis*’i nazara alındığında; yüksek oranlardaki genç işsizliği karşısında; şeffaflık, objektiflik ve liyakat esaslarından uzak biçimde öznel değerlendirmelere istinaden seçilebilme olasılığı bulunan söz konusu kimselerin emeklilik veya yaşlılık aylığı almaya devam etmesi, hak ve nasfet ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Başka bir anlatımla Anayasa Mahkemesi’nin de belirttiği üzere;

“7. Sosyal güvenlik; bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerinin en aza indirilmesi, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardının güvence altına alınmasıdır. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kuruluşları oluşturularak kişilerin yaşlılık, hastalık, malullük, kaza ve ölüm gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır. Kişilere sağlanan bu anayasal güvencelerin yaşama geçirilebilmesi için devlet, tüm çalışanlara sosyal güvenlik hakkını sağlamak ve bunun için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

8. Hizmet akdine bağlı olarak çalışan sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanabilmesi için yaş, prim gün sayısı ve sigortalılık süresi şartlarının yanı sıra yazılı olarak tahsis talebinde bulunmadan önce kural uyarınca çalıştığı işten ayrılması gerekmektedir.

9. Yaşlılık aylığı sigortalıya uzun vadeli sigorta kollarından ömür boyu ödeme vadeden bir sigorta türü olup sosyal güvenlik hakkı kapsamındadır. Aylık tahsis talebinde bulunabilmek için birtakım koşulların öngörülmesi, söz konusu hakkı sınırlamaktadır. Bu itibarla hizmet akdiyle çalışanlar bakımından yaşlılık aylığı tahsis talebinde bulunabilmek için itiraz konusu kural uyarınca aranan işten ayrılmış olma, bir başka deyişle aktif çalışma hayatını sona erdirmiş olmasının da bu çerçevede bir sınırlama olduğu açıktır.”

Ancak Devlet, “sosyal” niteliğinin ve temel amaç ve görevlerinin aksine; emeklilik veya yaşlılık aylığında somutlaşan sosyal güvenlik hakkı bağlamında; Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alanlar ve almayanlar bakımından haklı nedene dayanmayan bir ayırım yapmakta ve muamele farklılığı oluşturmaktadır. Bu nedenle iptali talep edilen ibare, Anayasa’nın 2, 5, 10 ve 60’ıncı maddelerine aykırıdır.

b)Eşitlik ilkesi ile mülkiyet hakkı bakımından: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Ek 1 No'lu Protokolü'nün 1'inci maddesinde ve Anayasa'nın 35'inci maddesinde temelini bulan mülkiyet hakkı; sahibine mülkiyetine müdahale edilmeksizin yararlanma, mülkiyetten yoksun bırakılmama, mülkiyetinin kullanımının kontrol edilmemesi imkanı sağlar. Bununla birlikte mülkiyet hakkı; bir kimsenin, başkasının hakkına zarar vermemek ve yasaların koyduğu sınırlamalara da uymak koşulu ile bir şey üzerinde dilediği biçimde kullanma, ürünlerinden yararlanma, tasarruf etme (başkasına devretme, biçimini değiştirme, harcama ve tüketme, hatta yok etme) şeklinde tanımlanmaktadır (*Anayasa Mahkemesi'nin 21.06.1989 tarihli ve 1988/ 34 E., 1989/26 K. sayılı Kararı*).

İptali talep edilen ibarenin işaret ettiği emeklilik veya yaşlılık aylığı da mülkiyet hakkının konusunu teşkil etmektedir. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de “*emekli maaşını ve diğer refah payı (sosyal güvenlik) haklarını*” mülkiyet hakkı bağlamında değerlendirmektedir:

“Emekli maaşına veya diğer refah payı (sosyal güvenlik) haklarına sahip olmak da 1 No'lu Ek Protokolün 1. maddesinin koruması altına girmektedir. Mahkemenin, Stec ve diğerler Birleşik Krallığa karşı davasında da belirttiği gibi modern, demokratik devletlerde, birçok birey yaşamlarının bir aşamasında veya tamamında, hayatta kalabilmek için sosyal güvenlik ve refah haklarına tamamen bağımlıdır. Birçok iç hukuk sistemi de bireylere bu tür kesinlik ve güvenlik hakkı sağlamak ve menfaatlerin ödenmesini- bunlara sahip olma koşullarını doldurmasına bağlı olarak- bir hak olarak tanımaktadır. Bu yüzden bir kişi iç hukuk kapsamında refah payına sahip olma hakkına sahipse, bu hakkın önemi 1 No'lu Ek Protokolün 1. maddesinin uygulanabilir olması ile ilgilidir. Öte yanda, bu menfaatin kısıtlanması hakkın özünü etkiliyor olsa da bu hüküm bireyin belli bir miktarda emeklilik maaşı alma hakkı şeklinde de yorumlanamaz.

Ancak 1 No'lu Ek Protokolün 1. maddesinin iç hukukta yer almayan emekli maaşı veya diğer sosyal güvenlik haklarına sahip olmayı da garanti ettiği anlamı da çıkarılmamalıdır. Çünkü, emeklilik maaşı ve diğer sosyal güvenlik hakları Sözleşme kapsamında güvence altına alınmamıştır. Çünkü, yukarıda da belirtildiği gibi, 1 No'lu Ek Protokolün 1. maddesi bir mülk edinme hakkını güvence altına almamaktadır.¹²

Yukarıda atıfta bulunulan Stec ve diğerleri Birleşik Krallığa karşı davasında önce içtihatlarda prim ödemeye dayanan menfaatler ve herhangi bir prime dayanmayan menfaatler arasında bir ayrım söz konusudur. Yeni yaklaşım çerçevesinde, eğer yürürlükteki kanun refah payı menfaatinin ödenmesini öngörüyorsa –herhangi bir şarta bağlı olarak veya önceden ödenen primlere göre- bu kanunun gerekli şartlarını yerine getirenler açısından 1 No'lu Ek Protokolün 1. maddesi kapsamında mülkiyet menfaatini doğurduğu kabul edilmektedir.¹³”

Ancak kanun koyucu, emeklilik veya yaşlılık aylığı alırken çalışmaya başlayan kimselerin bu aylıklarının kesmekte diğer bir deyişle mülkiyet haklarına müdahale etmekte fakat bu kimselerin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev almaları halinde söz konusu

¹² Grgić, Aida, Mataga, Zvonimir, Longar, Matija, Vilfan, Ana, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Mülkiyet Hakkı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokollerinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuz Kitap, Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları, Numara 10, s. 10, <https://www.anayasa.gov.tr/media/3605/aihskapsamindamulkiyethakki.pdf> (Erişim Tarihi: 31.01.2023).

¹³ *ibid*, s. 42.

aylıkları kesmemekte; bu kimselerin bu aylıklar üzerindeki mülkiyet haklarına müdahale etmemektedir. Başka bir anlatımla yukarıda açıklandığı üzere; haklı neden olmaksızın aylıklar üzerindeki mülkiyet hakkı bakımından Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında görev alanlar ile başka kurum ve kuruluşlarda görev alanlar arasında ayırım yapılmaktadır. Çalışılan kuruluşun Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı olması, benzer şekilde emeklilik veya yaşlılık aylığı alırken çalışmaya başlayan çalışan kişilerle bu kuruluşun çalışanları arasında herhangi bir muamele farklılığını anlaşılmaz, meşru kılacak bir hususiyet taşımamakta; haklı bir sebep oluşturmamaktadır. Bu nedenlerle iptali talep edilen ibare, Anayasa'nın 10 ve 35'inci maddelerine aykırıdır.

c)Uluslararası andlaşmaların iç hukuka etkisi bakımından: Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre temel hak ve özgürlüklere ilişkin usulüne göre yürürlüğe konmuş uluslararası anlaşmalar, (kanunlara nazaran hakkı koruyucu, kullanımını genişletici hükümler barındırması kaydıyla) normlar hiyerarşisinde kanunun üstündedir. İptali talep edilen ibare, Anayasa hükümleriyle benzer hükümler içeren Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin **mülkiyet hakkına ilişkin** Ek 1 No'lu Protokolü'nü ve **sosyal güvenlik hakkına ilişkin** 102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi'ni, 118 No'lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi'ni¹⁴, Avrupa Sosyal Şartı'nın 12'nci maddesini ihlal ettiğinden Anayasa'nın 90'ıncı maddesine de aykırıdır.

Tüm bu nedenlerle 7512 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesiyle 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ek 20'nci maddesinin birinci fıkrasına eklenen "*Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı,*" ibaresi, Anayasa'nın 2, 5, 10, 35, 60 ve 90'ıncı maddelerine aykırıdır; anılan ibarenin iptali gerekir.

I.YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu ile getirilen iptali talep edilen düzenlemeler, 7512 sayılı Kanun'un bazı hükümlerini hukuka aykırı biçimde tesis etmekte; 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda (Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda bahsi geçen kararıyla iptal edilen ek maddesine) hukuka aykırı eklemeler yapmaktadır. Kamu yararına aykırı olan, telafisi mümkün olmayacak sonuçlara yol açacak bu düzenlemelerin iptal davası sonuçlanana kadar yürürlüğünün durdurulması gerekmektedir.

Nitekim anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasa'ya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasa'ya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükmün iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

¹⁴<https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/lang--tr/index.htm>
31.01.2023).

(Erişim Tarihi:

II. SONUÇ VE İSTEM

30.05.2024 tarihli ve 7512 sayılı Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun

1) 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, Anayasa'nın 2 ve 123'üncü maddelerine,

2) 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, Anayasa'nın 2 ve 123'üncü maddelerine,

3) 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi, Anayasa'nın 2 ve 130'uncu maddelerine,

4) 5'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*Mütevelli Heyeti kararıyla huzur hakkı verilebilir*" ibaresi, Anayasa'nın 2 ve 10'uncu maddelerine,

5) 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi, Anayasa'nın 2'nci maddesine,

6) 7'nci maddesi, Anayasa'nın 2 ve 73'üncü maddelerine,

7) 9'uncu maddesiyle 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ek 20'nci maddesinin birinci fıkrasına eklenen "*Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı,*" ibaresi, Anayasa'nın 2, 5, 10, 35, 60 ve 90'ıncı maddelerine

aykırı olduğundan iptaline ve uygulanması halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."